Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Compendium theologicae veritatis

Pseudo-Albertus

[Straßburg], 1489

Liber septimus

urn:nbn:de:bsz:31-310125

Visual Library

Incipiunt tit'li capituloꝝ libri ſeptimi

De purgatorio Ca.i.
De acerbitate purgatorij ij
De ſuffragijs eccleſie iij.
Quoꝝ ſuffragia proſint ⁊ q̄ iiij
Utrū indulgentie defunctis valeant v
De aduentu antixp̄i vi
De mala vita antichriſti vij
De q̄tuor mōis q̄bus decipiet viij
De ſequacibus antichriſti ix.
De gog ⁊ magog x
De helya ⁊ enoch xi.
De duratione huius ꝑſecucionis xij.
De morte antichriſti xiij
De conflagratione mūdi xiiij
De reſurrectione generali xv.
De iudicio extremo xvi
De iudicantibus xvij.
De iudicandis xviij.
De innouatione mundi xix
De penis inferni xx
De diuerſitate penaꝝ xxi
De gloria celeſti xxij.
De dotibus in communi. xxiij.
De dotibus anime ī generali xxiiij.
De eiſdem in ſpeciali. xxv.
De dotib⁹ corporis in generali xxvi
De eiſdem in ſpeciali xxvij
De aureolis in genere. xxviij
De aureolis in ſpecie xxix
Enumeratio celeſtium gaudioꝝ xxx.

De purgatorio Capitulū I

Purgatorius ignis corpalis eſt ꝑ quē tantummodo ſpiritus iuſtoruꝫ q̄ in hac vita non impleuerunt penitentiam nec ſatiſfactōꝫ condignā affligunt᷑. Hi q̄ ſūt in purgatorio ſpem habent euaſionis. quia ſciunt ſe non eſſe in inferno. ⁊ tñ ꝓpter penarū magnitudiem hoc aliq̄ñ nō aduertūt. Multe ſunt rationes q̄re optet eē purgatorium Prima ratio eſt. quia ſc̄m auguſtinum tria ſunt genera hoim. Quidā eni ſunt valde mali q̄bus nō ꝓſunt eccl'e ſuffragia. Quidā valde boni q̄bus nō ſūt neceſſaria Quidam nō valde mali: nec valde boni: ſcꝫ q̄ habēt venialia. ⁊ his debe᷑ pena purgatoria Secūda eſt q2 ſicut ſūma bōitas nō patitur: q̄ bonū remaneat irremuneratum. ita ſūma iuſticia nō patitur q̄ malū remaneat impunitū. Tercia ē q2 diuine lucis tāta eſt dignitas. q̄ eā ſoli mūdi cordis oculi cernere pñt. Uñ optet q̄ quiſq3 veniat ad mūdiciā baptiſmalē an̄q3 ꝯſpectui dñi pñtetur. Quarta eſt. q2 culpa eſt offēſiua maieſtatis diuine. ⁊ dānoſa ecc'ie. ⁊ deformatiua in nobis ymagis diuīe. Sed offenſa req̄rit punitōem. ⁊ dānū req̄rit ſatiſfactionē. ⁊ deformatio expurgatōnē Propter h̄ neceſſe ē q̄ peccato pena vel hic vel alibi reſpōdeat punitia. Quīta eſt. q2 ꝯtraria ꝯtrarijs curātur. ſed pctm̄ ori᷑ ex delectatione ⁊ libidie vñ deleri habꝫ ꝑ penam. Sexta eſt. q2 nulli debet negligētia ſuffragari. Sed ſi talis nō puniretur in futuro videre᷑ in futuro ꝯmodū reportari de negligētia penitētie dilate. Septia eſt. q2 iuſtū eſt q̄ ſpūs q̄ ꝯtēpto ſūmo bono ſe ſubiecit infimo. i. peccato ſubijcia᷑ poſtea inferioribus. i. penis Nota q̄ anie poſtq̄3 ſufficienter in igne fuerint purgate: ſtatiꝫ euolāt ad gloriā. ⁊ h̄ patet multiplici rōne Pria rō q2 poſt purgatōnē nulla remanet in aīa diſſimilitudo ad glām. Uñ merito illi debet iungi. Secūdo. q2 ianua celi ſēꝑ illis eſt apta. q̄ obſtacl'm nullū habēt Tercio q2 neceſſe eſt illos ſpūs in q̄b⁹ ē charitas ſurſū eleuāſ. ⁊ nihil retardās ad glāꝫ eleuari. Quarto q2 cū de⁹ ſit ꝓnior ad miſerēdū q̄3 ad puniēdū. merito debet purgatos cōiūgere gl'e. quos purgādos ſubiecit pene. Quinto. q2 nō punit deus bis in idipſum. Uñ cū iſte ſufficiēter ſatiſfecerit in penis ignium: nō debet āplius puniri in dilatione premioꝝ. Sexto q2 poſt purgationē nō debet talis eē in purgatorio nec ī lymbo. q2 nō ē de nūero illoꝝ pueroꝝ. nec in infernoꝝ. q2 nō habet mortale peccatuꝫ ergo optet eū eē in celo. q2 poſt mortē non ſunt alia receptacula aniaꝝ. Septimo. q2 efficacior eſt charitas q̄3 iniq̄tas. ſed iniq̄tas ſtatim ducit ad ſupplicīū. ergo caritas ſtatim ducet ad p̄mium. Octauo. q2 ceſſante īmpedimēto corpa grauia ferūtur deorſum ⁊ leuia ſurſū. ſic ſpūs maloꝝ remoto carnis onere feruntur: ſtatim ad locū ſuppliciorum ꝓpter peccati grauitatem. Spi

ritus vero bonoꝝ ſi nõ ſit impedimẽtum
alicuius culpe vel pene debite ſtatim ferũ
tur ad locũ premioꝝ

De acerbitate purgatorij Capl'ꝫ II.

In purgatorio duplex pena eſt: v/
na eſt pena dãni de carentia diui
ne viſionis. Alia pena ſenſus de
afflictõe ignis: ⁊ quãtũ ad vtrũqꝫ minima
pena purgatorij maior ẽ maxima pena mũ
di. Iſtud patet d' pena dãni. qꝛ affect' quo
deſiderat ſummũ bonũ poſt hãc vitã ab a
nimabus ſctis inteſioꝛ eſt ꝗꝫ aliq̃s effectus
rei temporalis. In vita iſta maxime cũ iã
tẽpus habẽdi aduenerit. ideo carẽtia eius
modeſti' toleratur. Iſtud quoqꝫ patet ve
rũ eẽ de pena ſenſus. qꝛ cũ doloꝛ nõ ſit eẽn
tialiter ipa leſio: ſꝫ leſionis ſenſus. tãto ma
gis dolet aĩa ꝗꝫto magis ſentit ſenſitiuũ a
liqđ. ideo ab igne in ipam agẽtẽ maxĩe le/
ditur ⁊ affligit. ¶ Nota cauſa acerbitatis
pene purgatorij hec eſt. qꝛ cum de' plus q̃
rat emẽdam ꝗꝫ penã. plus ponderat in pe/
nitentia virtutẽ bone volũtatis ꝗꝫ penã af
flictõnis. Vñ plus ponderat deus modi/
cã penã voluntariam in pñti: ꝗꝫ multã nõ
ita volũtariam in futuro: ſicut plus valet
modicũ auri: ꝗꝫ multũ plumbi Vñ opoꝛꝫ
vt illud qđ deficit in volũtate: ibi ſuppleat
in acerbitate. De igne q̃ purgat aĩas eſt
loq̃ dupl'r. Vel quãtũ ad id qđ primo affli
git ſic ẽ coꝛpoꝛeus. Vel quãtũ ad illud qđ
ꝓxime affligit: ⁊ immediate: ſic eſt incoꝛpo
reus. Prio mõ dr̃ ignis nature. Secũdo
mõ dicitur ignis ſimilitudinarie. ſic dicit
leo verus ⁊ leo pictus. Vtrũqꝫ tangit gre/
goꝛius: qñ dr̃: in eo ardẽt dũ ardoꝛem vidẽt
Ille aũt ignis coꝛpoꝛeus dupl'r põt conſi
derari. Primo: vt eſt inſtrumẽtũ nature. et
ſic agere poteſt in coꝛpus ⁊ non in animã
Secũdo, put eſt inſtrumentũ diuine iuſti
cie/ ſic agit in aĩam imprimendo illi ſpeciẽ
ſuam. ꝑ quã affligit. qꝛ violenter ſpecie illa
informatur. Sicut ei aĩa ſm oꝛdĩem natu
re vnitur coꝛpi. vt inſtituat vitam: ſic me/
rito ſm oꝛdĩem iuſticie vnitur igni a quo
ſuſcipiat penã ¶ Nota ꝙ demones nõ pu
niũt aĩas in purgatoꝛio: ſꝫ illuc eas addu/
cũt vel etiam aſſiſtunt. vt coĩter dicit. Ex
ꝑmiſſione tñ dei demones in hac vita qñ
ꝗꝫ bonos affligũt. Cuius hec eſt ratio. qꝛ ĩ
pñti durat pugna inter hominem ⁊ demo
nem q̃ habet in eo poteſtatẽ exercicij: ſꝫ p'
hanc vitam non ſic. Vñ ⁊ aer iſte caligino
ſus eſt aſſignatus demonibus magis ꝓ/
ter temptandi officium: ꝗꝫ ꝓpter ſupplicium
De locis penalibus quot ſint. ⁊ vbi ſint
quere ſupra libro quarto in caplõ de deſcẽ
ſu chriſti ad inferos Sciendũ tñ de lo/
co purgatõis. ꝙ dupl'r aſſignatur. aut ſm
legem cõmunẽ. ⁊ ſic eſt in vno loco. ſ. in p/
te inferni circa lymbũ patrum. Aut ſm di
ſpenſationem ſpecialem: ſic purgant ani/
me aliquando in diuerſis locis in quibus
peccauerũt. hoc autem fit ꝓpter aliquã ſu/
am reuelationem ꝓpter ſuffragia coꝝ qui/
bus apparent in illis locis. vel etiã ꝓpter a/
liquam viuentiũ edificationẽ. Ignis aũt
ille plus vel minus cruciat ſm ꝙ quis pl'
vel minus de cremabili ſecũ tulit Ꝓpter ei
priuſqꝫ dei facies videat. ꝙ lignũ fenũ. ſti
pula. maioꝛa minoꝛa ⁊ mediocria venialia
per cremationẽ total'r conſumantur. Pre/
dicta vero pene diuerſitas nõ eſt ex diuer/
ſitate ignis agentis: ſed ſubiecti patientis
ſicut ſub eodem ſole vnus plus eſtuat. al/
ter minus. vt dicit grego. Neceſſe eſt autẽ
vt dicit auguſtin': ꝙ tñ durat doloꝛ ꝗꝫtũ
heſerat amoꝛ. Tanto ei quiſqꝫ toꝛquetur
diutius: ꝗꝫto affectus eius venialibus ad/
herebat foꝛtius.

De ſuffragijs eccleſie
Capitulũ III

Sicut ptinet ad ſeueritatẽ diuĩe iuſti
cie bonos ꝓpter venialia in purga
toꝛio puniri: ita ptinet ad bonita/
tem diuine miſericoꝛdie eoſdem ꝑ ſuffra/
gia releuari. Proſũt ergo ſuffragia defun
ctis: nõ ad meritũ vite: ſed ad abſolutionẽ
pene. Et hoc vel ad penaꝝ mitigationem.
vel ad celſioꝛem penaꝝ liberatõnem Sũt
ãt quatuoꝛ modi generales ſuffragioꝛum.
ad quos omnes alie reducũtur. ſ. oꝛo. ieiu
niũ. elemoſina ⁊ ſacramentum altaris ꝗꝫ
numerus ſic accipitur. Quoniam defun/
cti poſſunt abſolui a pena duobus modiſ
ſcꝫ ꝑ viam gratie. vel per viam iuſticie. per
viam gratie fit dupliciter Primo ꝑ inter/
ceſſionem publicam capitis. que eſt in ob/
latione ſacramenti altaris. Secundo per
interceſſionem quaſi priuatam memboꝝ

ſcꝫ per orationes iuſtoruꝫ. Similiter per
viā iuſticie dupl'r fit. Primo ꝑ modum re
demptionis pene. ſcꝫ in elemoſinarum lar
gitione. Secūdo modo per modum ſolu
tionis pene. ſcꝫ in ieiuniorum afflictione.
Si autem queritur qñ incipiat valere de
functo illud quod pro ſe fieri mandauit.
Dicendū eſt ꝙ opus operās id eſt meritū
actoris ſtatim cōſequitur. mortuus de bo
nis q̄ precepit ꝓ aīa ſua fieri. ſed nō ꝓpus
operatum. id eſt fructū ipſius operis. quo
uſqꝫ oꝑa fiūt. qꝛ primū valet ex merito ab/
ſoluto. ſed ſcd̄m ex merito ꝯdicionali.

Quoꝝ ſuffragia proſint: ⁊ quibus.
Capitulum IIII.

Ad hoc ꝙ valeant ſuffragia requi
ritur aliquid ex parte facientis. ⁊
aliquid ex ꝑte mortui recipientis
Ex parte facientis requiritur ꝙ ſit ī cari/
tate. ⁊ ꝙ intentionem ſuā dirigat ad illos
quibus vult vt opera ſua ꝓſint. Diſtiguē
dū tamen eſt hic ꝙ ſuffragia ꝑ malum poſ
ſunt fieri dupliciter. Uel vt per auctorem
⁊ ſic nō ꝓſunt. niſi forte ꝑ accidēs. ſed inq̄ꝫ
tū per elemoſinas mali homis excitantur
boni pauperes ad orandū pro defunctis.
Uel vt per miniſtꝝ. ⁊ hoc dupl'r. vel quia
facit ea vt miniſter publicus dei ⁊ eccleſie.
ſicut qñ ſacerdos malus celebrat miſſam.
vel agit exequias mortuoꝝ: ⁊ talia ſemper
ꝓſunt. qꝛ malicia miniſtri non nocet ope
ri boni actoris. ſicut patet in domino iu/
ſto dante elemoſinam per malū ſeruū. Si
vero facit ea vt miniſter priuate ꝑſone exi
ſtēris tamē in caritate ſiue defuncti ſiue al
terius. ⁊ talia ſꝑ proſunt. qꝛ licet opus iſtō
ſit mortuū quo ad miniſtꝝ. non tamen q̄o
ad actoreꝫ. Sed ſi malus miniſter facit a
liqua de mādato eius q̄ nō eſt in caritate ñ
proſunt. Aliquid etiā exigitur ex parte re/
cipientis ad hoc ꝙ ſuffragia proſunt illi.
Primū eſt ꝙ ipe ſit in caritate: Uñ nō va
lent his qui ſunt in inferno. qꝛ ſūt a corꝑe
chriſti miſtico ſeparati. Unde nulla ſpūal'
influentia peruenit ad eos. ſicut nec influ
entia corporalis valet membris a corꝑe ſe
paratis. Secūdū eſt indigentia. Uñ non
valent beatis. qꝛ non ſunt adhuc in via: ſꝫ
in termino. nec pñt ad altiora cōſcendere.
ſed potius econuerſo illoꝝ ſuffragia ꝓſunt
nobis vtrūqꝫ eſt in his qui ſūt in purgato
rio: ſcꝫ caritas ⁊. indigentia. Unde ſicut
homo poteſt ſatiſfacere ꝓ alio viuente qui
per ſe non valet: ita poteſt etiam pro defū
cto Nota ꝙ ſuffragia defunctis proſunt.
ſm̄ maius ⁊ minus pro diuerſitate meri/
toꝝ in mortuis vel pro caritate viuorum.
qui magis ſollicitantur pro aliquibus: q̄ꝫ
pro aliīs. Illa enim ſuffragia que ſpecial'r
fiunt pro aliquibus plus valent illis q̄ꝫ a
liīs. licet etiam aliꝭs aliquo modo commu
nicentur. Suffragia vero que communi/
ter fiunt pro defunctis quāuis omnibus
pro modulo ſuo proſint Illis tamen am
plius qui dū erāt in ſtatu vie magis meru
erūt vt ſibi prodeſſent. Quamuis autem
vt dictum eſt ſuffragia non ꝓſint his qui
ſunt in celo. nec illis in inferno: tamen ali
quo modo proſunt etiam illis. Unde no/
tandū ꝙ ſuffragia valent illis qui ſunt in
purgatorio ꝑ modum purgationis. va
lent ſaluatis in celo per modum coniunc/
tionis: quia multiplicatio ſaluandorū au/
gmentat gloriam accidentalem. Ualent
damnatis in inferno per modum diuiſio
nis. quia quanto plures ſaluant̄ ꝑ meri/
tum eccleſie: tanto pauciores damnabunt̄
⁊ ita minor erit pena per ſubtractionem cō
ſorcii illoꝝ. Ualent etiam ipſis facientibꝰ
ꝑ modū meriti. Quod ꝓ paruulis mortu/
is celebrantur miſſe defūctoꝝ: hoc non fit
ꝓpter eoꝝ indigentiā cū ſtatim euolent ad
celū. ſed ꝓ gratiarū actione

Utrꝫ indulgētie valeāt ꝓ defūctꝭ. ca. V.

Papales indulgentie ꝓſunt defū/
ctis in purgatorio. vt patet. quia
crux dat aliqñ ꝓ duabꝰ. vel q̄tuor
vel decē animabꝰ. In eccl'a ei eſt theſauruſ
meritoꝝ tam xp̄i q̄ꝫ perfectoꝝ de quo ſolus
papa q̄ claues habet huius theſauri ꝓ ne/
ceſſitatibꝰ eccleſie poteſt accipere ⁊ diſpēſa
re. Aliꝭ autē ſicut ep̄i nō habent in his po
teſtatē generalē. ſed limitatā: ⁊ nō niſi ꝑ ſū
mi pōtificꝭ diſpēſatoreꝫ. Dicēdū ergo ꝙ ꝓꝓ
ꝓprie nō abſoluit defūctos a pena. ſꝫ q̄ſi ꝓ
eis ſoluit de cōi theſauro eccl'e. ſic al'r libat
creditor debitorē dū a debito eū abſoluit. ⁊
al'r amicꝰ debitoris dū ꝓ eo debitū ſoluit.
Sed viuentes vtroqꝫ modo abſoluit pa/
pa. Illis autem quibus dantur indul/

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

gētie nō pñt eas vlteri⁹ dare nec viuis nec defūctꝭ. ꝛ hoc duplici rōe. Prio qꝛ indulgētia nō eſt donū collatiuum grē: ſꝫ priuatiuū pene. Priuatio autē cū nihil ſit alijs communicari nō pōt. Secūdo qꝛ dare indulgentiā auctoritatis ꝛ iuriſdictōis eſt quā nō habēt layci eo ꝙ indulgētias recipiunt. Vñ non pñt impendere defūctis indulgētiam p auctoritatē ſed ſolūmō boni operꝭ ſui ſuffragiū per caritatem. Papa vero vtrumqꝫ poteſt

De aduentu antichriſti. Caplm VI.

Anteqꝫ veniat dñs ad iudiciū regnī romāi fiet defectio. Naꝫ ſicut dicit gloſa ſup aplm. Prius erit diſceſſio ab vtroqꝫ impio. qua impleta aderit antichriſt⁹. Hic ex parētū ſeminibus concipietꝛ: ſed poſt cōceptū deſcēdet ſpūs malignus in vterū matris. cuius virtute ꝛ opatōe deinceps puer naſcetꝛ ꝛ aletꝛ: ac adoleſcet. ꝓpter qđ filius pditōis dr. Naſcetꝛ aūt in babilonia de tribu dan ſicut dicit gloſa ſup apoc. Poſt hoc veniet in hieruſalem. ꝛ circūcidet ſe dicens iudeis ſe eē xp̄m illis ꝓmiſſum. Vñ plebs iudaica ſpecialꝛ adherebit illi ſicut dicit haymo ſup apoc. Donec helya ꝛ enoch predicātibus ꝗ ex illis ſaluandi fuerint ad chriſtū reuertantꝛ. Angelus bonus prīo deputabitur ad cuſtodiaꝫ antichriſto. ſꝫ qñ ita obſtinabitꝛ ī peccato: ꝙ dicet ſe eē deū: ꝛ extollit ſe ſup omne qđ dicitꝛ de⁹ aut colitꝛ ſicut dr apoſ. tūc primo deſeret eū angelus ex toto. nec habebit eū poſtea ad ꝓmotionē: ſed ad accuſatōnē

De mala vita antichriſti Caplm VII.

Antichriſtus erit luxurioſus ꝛ icōcupiſcētiis feiarū. vt dicitꝛ daniel. xj. In aperto tamen p ypocriſim ſimulabit ſanctitatem: vt facilius decipere poſſit. Cor aūt ſuū p ſuperbiā magnificabit. Et ſicut dicitur Danielis. viij. contra principem principū cōſurget. id eſt. contra deū. vt dicit gloſa ſup danielis. vij. In tantam eleuabitur ſupbiam. vt leges ꝛ cerimonias mutare conetꝛ. vel etiā curſus tēporū. Tante quoqꝫ preſūptionis erit: ꝙ nō putabit ſe a deo puniendū. ꝓpter hoc. qꝛ iudiciū differtꝛ. pſal. Auferūtur iudicia tua a facie eius. Erit etiaꝫ blaſphemus. ſicut dicitur in apoc. xiij. Vñ daniel. viij. Sermone cōtra excelſum loquetꝛ. Ad maiorē aūt dei cōtumeliā faciet imaginē ſuā adorari. ꝛ oēs ſuo caractere ſignari ī manu dextra ꝛ in frontibus ſuis. ſicut habetꝛ apoca. xiij. ca. Cōfitebitꝛ ei ſe filiū dei verū ꝛ filiū hoīs: ita vt in tēplo dei ſedeat: tamqꝫ ipſe ſit deus. ꝛ ſe faciet adorari. Iudei namqꝫ tēplū qđ romani deſtruxerāt reedificabūt. Affirmabit etiam nullum añ ſe fuiſſe xp̄ianū: ſꝫ oēs ātixp̄os fuiſſe. Dicitꝛ in gloſa ad theſſa. ij. ꝙ ſicut ī xp̄o omnis plenitudo diuinitatis habitauit. ita ī antixp̄o oīs plenitudo iniquitatis. qꝛ in ipſo erit caput omnium maloꝝ. ſcꝫ diabolus.

De quatuor modis quibus decipiet. Caplm VIII.

Merito cōparatur antichriſtus in geneſi Ceraſti. ꝗ eſt ſerpens cornutus. qꝛ qͣttuor cornibus armabitꝛ. ſcꝫ callida pſuaſione. miraculoꝝ opatōne donoꝝ largitione. tormentoꝝ exhibitōne. Primus ergo modus ſubuertendi hoīes erit callida pſuaſio. Predicabit ei legem nouā prauā eē. ꝛ legē xp̄i p poſſe deſtruet. predicatores qꝫ ſui diſcurrēt p vniuerſas mūdi ptes. Impedient nihilominꝰ aplī antixp̄i ne ſcp̄ta ſcḋm veritatē exponatꝛ a catholicis doctorib⁹ vł a fidelib⁹ audiatꝛ. Ipi ātbonos ſe ſimilabūt. ꝛ tñ mala ſuadebūt. Secūdus modus ſubuertendi erit p falſa miracula. qꝛ p artē magicā faciet illa. Vñ gloſa ſup apoca. xiij. Magica arte faciet ſtatuam loq̄ ꝛ futura pdicere. Faciet etiā ſic legitur apoca. xiij. ignē de celo ad terrā deſcendere. Gloſa. i. malignū ſpūm faciet ſup ſuos deſcēdere: vt loq̄ntur varijs linguis. Spūs ei malignus deſcēdet in eos in cōſpectu hominū: ſicut ſpirituſſanctus deſcēdit in aploſ chriſti. Vñ ſe meliores iactabunt eſſe aplis xp̄i. qui ſpiritū ſanctū acceperūt in conclaui. Item p artem magicaꝫ ſimilabit ſe mortuū. ꝛ feretur a demonib⁹ in aera quaſi aſcinderit in celū. ꝛ ſic putabitur a mortuis reſurrexiſſe. qui prius mortuus per triduum putabatꝛ. ꝛ tūc mirabūtur populi. ꝛ adorabūt eū atqꝫ laudabunt. Eccleſia vero tunc non faciet miracula. De hoc modo decipiendi dicitur in pſalte. Inſidiatur in abſcondito quaſi leo in ſpelunca ſua. Sup hoc Gloſa. Recte anti

chriſtus cōparatur leoni exiſtenti in ſpelū
ca. quia in eo vis ⁊ dolus opatur. Uis ei
ꝑ leonē. dolus vero per ſpelūcā intelligit̃
Grego. dicit. Penſemꝰ que erit humāe mē
tis illa tēptatio qñ pius martir ⁊ corpꝰ tor
mentis ſubijcit. ⁊ tñ tortor añ oculos eius
mirabilia facit. Sicut ei antichriſtus fin
get ſe a mortuis reſurgere. ita quoq̃ ſe fin/
get ad celum aſcēdere. Apoca. xiij. Et pla/
ga mortis eius curata ē. Gloſa Arte magi
ca aſcēdet antichriſtꝰ in aera ferētibus eū
demonibꝰ. Faciet quoq̃ arbores ſubito
florere ⁊ areſcere: mare turbari. naturas in
diuerſas figuras mutari. Mortuos etiā
in cōſpectu oīm ſuſcitabit. Tercio decipi/
et per munera. Ipſe nāq̃ antichriſtꝰ inue/
niet theſauros abſconditos. ꝑ quos ad ſe
quendū ſe inclinabit plurimos. Ditabit
enim diuites huius ſeculi. ⁊ tūc eoꝝ falſā
felicitatē ad decipiendū alios oſtentabit
Quarto cōpellet ꝑ minas ⁊ tormenta q̃s.
aliter vincere non poterit. Tanta vero ſi
cut ait dñs tūc erit tribulatio vt in errorē
ducātur ſi fieri poteſt etiam electi. Et hoc
innuitur in apocalipſi vbi dicit̃. pedes eiꝰ
ſi͂les auricalco. ſicut in camino ardēti. ꝑ pe/
des vltima chriſti mēbra. ꝑ caminū vero
tribulatō vehemēs deſignat̃ Exhibebit ei
cūcta q̄ i precedētibus martiribꝰ ſūt īpleta
genera tormentoꝝ. Sed in illis religioni
bus tunc fideles ſunt vehemētius vexan/
di vbi dñs fuit crucifixus. Et ſicut dī hay
mo ſup apoca. Illa temptatio non ꝑ par/
tes: ſed ſimul totū examinabit mūdū Sol
uentur ei demones q̄ mō ſūt ligati. nec pñt
nocere quātū vellent. Fideles illo tpe nō
ꝑdicabūt q2 tāq̃ excōmunicati habebunt̃
boni. nec vendet̃ eis nec emet̃ ab eis q̄cq̃
niſi habeāt caracterē id ē ſignū aliqđ ad li
terā: vt adherētes ſibi cognoſcant̃ ⁊ alij i/
terficiant̃. Aut nomē beſtie id eſt cōfeſſio/
nē oris. Aut numeꝝ nois eius. i. multipli
cationē opeꝝ vt habet̃ in apoca. Sicut ei
antichriſtus crudelior erit oībus pſecuto
ribus ita ſcti tūc tpis fortiores erūt oībus
retro martiribus.

De ſequacibus antichriſti Ca. IX

PRedictis q̄ttuor mōis antixp̄s ſi
bi multos attrahet Uñ apoca. xij.
Cauda eius trahebat terciā ptem
ſtellarū celi: ⁊ miſit eos in terrā. Trahet āt
malos ꝑ munera. bonos ꝑ tormēta. ſimpli
ces ꝑ predicationē ⁊ miracula. q̄ eni iuſti
⁊ ſancti credebātur adherēt illi ꝓ ſuo arbi
trio volūtatis. Habebit igit̃ ſecū magos ⁊
maleficos reges quoq̃ ⁊ principes. Uñ/
Apoca. xiij. Uidi de mari beſtiā aſcēden/
tem. Gloſa. id ē. antichriſtum habentem
capita ſeptem. i. principes vniuerſos ⁊ cor
nua decem. i. eos q̄ impugnant decalogū
Nota igit̃ ꝙ antichriſtus p̄io veniet in be
nignitate ⁊ miraculoꝝ operatōe. ⁊ tūc a iu
deis ſuſcipietur q̄ ei ſpēaliter adherebunt.
Ad quorum conuerſionem veniet enoch
⁊ helyas: ⁊ tūc antichriſtus in aptam pſe/
cutionem conſurget

De gog ⁊ magog
Capl'm X

SE gog ⁊ magog dicūt quidam/ ꝙ
ſunt decem tribus vltra montes
caſpios clauſe. tam̄ ita ꝙ bene poſ
ſent exire ſi permitterentur ſed nō permit/
tuntur a regina amazonū ſub cuius re/
gno ⁊ ditione viuunt. Has dicūt iudei in
fine ſeculi exituras ⁊ venturas in hieruſa/
lem. ⁊ cū ſuo meſſya eccleſiam deſtructuraſ
Alij dicūt ꝙ per gog ⁊ magog intelligitur
exercitus antichriſti q̄ in fine ſeculi veniet
eccleſiā expugnare Per gog ſc̄m gloſam il
li: ꝑ quos latenter diabolus perſequitur
fideles. Per magog autem illi ꝑ quos ap/
te vel idem q̄ prius tpe antichriſti occulte
⁊ poſtmodū apte eccleſiā perſequent̃. Se/
cundū auguſtinū gog refertur ad gentes.
magog ad diabolū. q2 gog occultatio in/
terpretatur. magog detectio

De helya ⁊ enoch
Capl'm XI

INter occultū aduentū antichriſti
q̄ eſt per natiuitatem. ⁊ manifeſtū
eius aduentū q̄ eſt ꝑ predicationē:
⁊ apertam pſecutōnem veniēt helyas ⁊ e/
noch ⁊ conuertēt. vt dī Malach: vlti. cor
da prū ī filios Gloſa. ad inſtructōē poſteꝝ
de fide ſaluatoris in quē ⁊ ipſi crediderūt.
Et corda filiorum ad patres eorum. Glo
ſa. quia ſuſcipient fidem quam illi habu/
erūt. Unde iudei ⁊ xp̄iani pari tūc religio
ne in criſtū ꝯſentiēt: De eoꝝ ꝑdicatōne
⁊ ſctā cōuerſatiōe dī Apoca. xi. Dabo duo.

bus teſtibus meis ſcꝫ helye ⁊ enoch. ⁊ ꝓphetabūt. i. ꝑdicabūt dieb⁹ mille ducētis ſexagita ſex. Gloſa. i. trib⁹ annis ſicut ipſe chriſt⁹ ꝑdicauit. Amicti ſaccis. i. ꝑdicātes penitētiā ⁊ exēplū oñdētes. Hi ſunt due oliue. i. ſpū ſcō vncti. ⁊ duo cādelabra. i. dātes lumē alijs. Tādē añxps occidet eos in hieruſalē. ⁊ iacebūt corpa eoꝝ i plateis trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctib⁹ ⁊ dimidio. q̄ꝛ null⁹ audebit corpa eoꝝ ſepelire ꝓpter metū añxpi. Occiſores aūt eoꝝ valde leti erūt ꝓpter mortem eoꝝ. poſt dies tres ⁊ dimidiū reſurgēt ⁊ occiſores eoꝝ audiēt vocē talē. Helya et enoch aſcēdite huc. ⁊ aſcendent in celū in nube. Añxps vero q̄ndeci dieb⁹ regnabit poſt mortem illoꝝ.

De duratōe huius ꝑſecutōis. Ca. XII

Regnabit añxps: ſicut dī glo. ſup apoc̄. tribus ānis ⁊ dimidiū. Vñ danielis. xij. Jurauit angelus ꝑ viuentē in eternū. q̄ꝛ in tēpus ſcꝫ vnius anni: et tpa ſcꝫ duoꝝ annoꝝ ⁊ dimidiū tpis. i. dimidij anni. Gloſa. Hoc ſpacio dī duratura deſolatō ſub añxpo ⁊c̄. Niſi aūt: vt dicit̄ i matheo. abbreuiati fuiſſent dies illi non fieret ſalua omnis caro. Grego. Quia eñ ⁊ ſupbos nos ⁊ infirmos aſpicit de⁹ q̄s ſingulariter malos intulit miſericorditer breuiatos dicit ⁊c̄. Et gloſa ſup mathe. dī. Hec tribulatio q̄nto ceteris grauior: tanto breuitate moderatior.

De morte antechriſti. Caplm̄ XIII.

Poteſtate ſua dñs occidet añxpm. ſicut dicit gloſa ſup apoc̄. ſiue ꝑ ſe ſiue ꝑ michaelē. Occidetur autē in mōte oliueti in papilione ⁊ in ſolio ſuo in loco illo. circa quem dñs aſcēdit. Interfecto añchriſto nō ſtatim veniet dñs ad iudiciū. ſed ſcd̄m glo. ſup danielē ꝯcedētur. xlv. dies ad refrigeriū ſctōꝝ. ⁊ ad pñiam ſubuerſoꝝ. Quātū aūt ſit ſpaciū inter illos. xlv. ⁊ finē mūdi nemo ſcit. Miniſtri vero ātichriſti poſt mortem illius gaudebūt ducentes vxores ⁊ dicētes. Licet princeps nr̄ mortu⁹ ſit. tñ habem⁹ pacē ⁊ ſecuritatē. et cū talia dixerint: repētinus eis ſupueniet interit⁹. iudei vero tūc ꝯuertent̄ ad fidem ⁊ ſcā eccl̄a vſq̄ ad finē mūdi pacificata ꝙ̄eſcit. q̄ꝛ ex tūc fraudulentia diaboli penit⁹ deficiet.

De ꝯflagratione mūdi. Ca. XIIII.

Ignis p̄cedet faciem iudicis ꝑ maxim⁹. q̄ꝛ virtute diuīa nō ſolū ignis: q̄ eſt in ſpera ſua: ſed etiā oēs ignes ⁊ q̄ in terra ⁊ q̄ ſup terrā ſunt ꝯcurrent ad mūdi ꝯflagratōnem. Iſte aūt ignis habebit officiū q̄ttuor igniū ſcꝫ ignis infernalis reꝓbos puniēdo. ⁊ ignis purgatorij bonos a venialibus purgādo. ⁊ ignis terreſtris vegetabilia ⁊ ſenſibilia cōſumēdo. ⁊ oīm hominū corpora incinerādo. ⁊ ignis elementaris elemēta ſubtiliādo. ⁊ ad innouatōnē diſponēdo. Per illū igit̄ ignē ita terre ſupficies exuret̄: ꝙ figura huius mūdi ꝑibit. ſicut ⁊ olim factū fuit ꝑ diluuiū. Et primū dei iudiciū merito fuit ꝑ aquā ꝯtra ardorē luxurie q̄ tūc viguit. Vltimū vero iudiciū erit ꝑ ignē ꝯtra teporē caritatis. q̄ tūc quaſi ſeneſcēte mūdo frigeſcit. Ignis iſtius actio erit ſucceſſiua. habebit eñ iniciū mediū ⁊ finē. Prio nāq̄ iudicis aduentū p̄ueniet ⁊ q̄ſi ſimul fiet ꝑ illū ignē purgatio iuſtoꝝ ⁊ punitio maloꝝ. ⁊ corpoꝝ incineratō cū cōſumptōe terrena ſcētiū ſicut dc̄m ē. q̄ſcō ſtatim erit reſurrectō eoꝝ corpoꝝ cū aduētu iudicis ad iudiciū. ⁊ tūc inflāmabit̄ totus mūdus ꝑ circuitū. Termiato vero iudicio tota caliditas illius ignis exequitur ſentētiā iudicis. Inuoluet eñ peccatores: ⁊ trahet in infernū. ⁊ ita patet ꝙ ignis ille aduētū iudicis p̄cedet. ⁊ ꝯcomitabitur ⁊ ſequet̄. poſt p̄dicā fiet mūdi innouatio. ſꝫ inter purgatōnē ⁊ innouatōem mlꝉiplx ē diffeñtia. Pria q̄ꝛ purgatō erit penalis ⁊ qualitatū detractō. ſed innouatō erit pulchrioris forme inductō. Secūdo. q̄ꝛ purgatō eſt elemētoꝝ ab impuritate quā habēt ex cōmixtioni mutatio. Innouatio vero ē celorū a ſtatu veteri in ſtatū nouū cōmutatio. ⁊ h̄ ꝑ ceſſatōnē a motu. In cel' eñ ꝓpter inꝑmixtionē nulla impuritas eſt. ſꝫ tm̄ impfectio motus. Vñ nō erit in eis purgatio ꝑ ignē ſꝫ ceſſatio a motu. ſicut aūt purgabunt̄ elemēta ꝙ p̄cidet̄ ab igne ꝯbuſtibilitas. Ab aere obſcuritas: ab aq̄ glacialis frigiditas. A terra vero grauitas ⁊ opacitas.

De reſurrectōe generali. Ca. XV

Deus ſicut ē potētiſſim⁹ in ꝯſtitutōne naturarū: ita eſt clemētiſſim⁹ in collatione gratiarū ⁊ iuſtiſſim⁹

ſn retributōne ſtipēdiorꝝ. Qm̄ igiť hō me
ruit vel demeruit in aīa ſimľ ꝛ corpe punie
tur vel p̄miabiť in vtroqꝫ. vn̄ in eiſdez oꝑꝫ
ipm̄ reſurgere. Ad vocē āt tube reſurgent
mortui: ſicut dꝫ apľs. Dupľr aūt intelligiť
illa vox. nā ſm̄ quoſdā vox tube eſt māife-
ſta chriſti aperitio. Vn̄ greg. Tubā ſonaꝛ
nihil aliud eſt q̄ꝫ mūdo iudicē filium dī de
mōſtrare. Reſurgent igiť oēs nulla in eis
exiſtente dn̄a quātū ad ordiem tpis. ſꝫ ma
gis q̄ꝫtū ad ordiem dignitatis. nā mali re-
ſurgēt difformes ꝛ paſſibľes: in bonis āt
natura ſeruabiť ꝛ vicia detrahenť. Oēs ve
ro tā boni q̄ꝫ mali reſurgent integri corpe
debita ſtatura ſcōm etatē plenitudis chri-
ſti. Reſurrectio igitur tria corriget in na-
tura. ſcꝫ defectū. ſicut ī pueris ꝛ ī mutila-
tis. ſiue in diminuta natura mēbrorꝝ. Su
ꝑfluum ſcꝫ vnguiū: criniū ꝛ huiuſmodi.
Errorē: ſicut ī menſtruoſitate membrorū
Reſurgēt quoqꝫ corpa eadē nūero. q̄ priuſ
erāt ex eodē puluere in quē redacta fuerūt.
ita q̄ in quaſcūqꝫ auras vel ſinus puluis
ille diſpſus fuerat ad eādē aīam redeat. q̄
ipam primitus vt viueret ꝛ creſceret aīauit
nec ſolū reſurgent corpa q̄ꝫtū ad mēbra p̄n
cipalia: ſed etiā ſaluis capillis ꝛ ceteris mē
bris q̄ faciūt ad decorē. Reſurgēt eī hoīes
q̄ꝫtū ad eē ꝛ quātū ad integrꝫ eē. ꝛ q̄ꝫtū ad de
corꝫ eē. Et reſurget vnūquodqꝫ corpus in
optimo ſuo eē ꝛ p̄io. ¶ Duplex eſt mors
aīe ꝑ culpā. ꝛ corpis ꝑ penā. His reſpōdet
duplex reſurrectio ſcꝫ aīe ꝑ grām. ꝛ corpo
ris ꝑ gloriā. ꝛ ſicut ī primis parētibꝰ mors
culpe intulit mortē pene: ita reſurrectō ani
me ꝑ grām cauſabit reſurrcōnez corpis ꝑ
gloriā In reſurrcōe corporꝝ cōcurrēt q̄ꝫtu-
or cauſe. ſcꝫ efficiens. i. ipſe deus. materia-
lis ſcilicꝫ pulueres. formalis ſcꝫ ꝯiūctio a
nime ꝛ corpis. finalis ſcꝫ vt recipiat vnuſ-
quiſqꝫ ꝓut geſſit ī corpe ſiue bonū ſiue ma-
lū. Reſurgent tūc hoīes velociter. integra
liter. ſocialiter ꝛ eternaliter. Erit illa reſur-
rectio iuſta q̄ꝫtū ad deū. ꝑfecta q̄ꝫtum ad re
ſurgentes. ꝛ miraculoſa q̄ꝫtuꝫ ad ipam re-
ſurrectionem.

De iudicio extremo Capitulū XVI

Poſt reſurrectionē ſtatim erit iudi-
cium Ipm̄ vero iudiciū p̄cedet tri
na citatio Prima fuit ꝑ ꝓphetas.
Vn̄ Vocaui ꝛ rennuiſtis. Secūda ꝑ xp̄ꝫ
ꝛ aplōs ꝛ p̄dicatores: Lu. Miſit ſuos ſu
os hora cene ꝛc̄. Tercia erit ꝑ vltimā vocē
tube. ꝛ hec citatō erit ꝑemptoria Scōm ri
char. tripľr erit iudiciū. Primū ē vniforme
ſ eſt iudiciū p̄ntis eccľe: q̄ nō iudicat niſi dꝫ
ſola q̄litate retributōnū ꝛ in genere tm̄. ſ.
q̄ bona bonis ꝛ mala malis reddātur Et
hoc in genere tantuꝫ. ſcōm numerꝫ ꝛ q̄ꝫtita
tem retributōnū neſcit. Secūdū erit mľti
forme ſcꝫ q̄ q̄libꝫ expiet ī morte accipiēdo
ſentētiā de oībꝰ bonis vľ malis q̄ geſſit. ſꝫ
nō oīa bona vľ mala ſtatiꝫ recipit. qꝛ reci-
pit in aīa tm̄ ꝛ nō in corpe Terciū dꝛ oīfor
me ſcꝫ vltimū iudiciū qn̄ ſcꝫ nūerꝫ ꝛ q̄ꝫtita-
tem recipiet quiſqꝫ bona vel mala in corpe
ꝛ aīa Vltimū iudiciū erit horribile ex oī ꝑ
te: qꝛ ſuꝑ erit iudex ſtrēnuꝰ. ſubtꝰ. patēs in
fernus: intus ꝯſciētia remordēs. extra mū
dus ardēs. a dextris pctā accuſātia. a ſini-
ſtris demōīa terrētia. Circa illos boni an
geli in infernū ꝓpellētes. Ibidē oēs ſcti ſen
tentiā iudicis ap̄pbātes. ꝛ oēs mali cū bo-
nis pctā dānādorꝝ cognoſcētes De q̄li-
tate iudicij nota. q̄ erit horribľe. Lu. Vir
tutes celorꝝ mouebūtur Intolerabľe Iob
Quis mihi tribuat: vt in inferno ꝓtegas
me ꝛ abſcōdas me donec ꝑtrā. fu. t. ꝛc̄. In-
euitabľe. apľs: Oēs vos oꝑtet māifeſtari
an̄ tribunal ꝛc̄ Inopiabľe. apľs. Dies dn̄i
ſicut fur ī nocte ita vēiet. Inexorabile Pro
uer. Qui obturat aures ſuas ne audiat vo
cē paupis. clamabit ꝛ nō exaudieť ꝛc̄. Eru
beſcibile. apoſ. Quē fructū hꝫ iuſtꝰ tūc in il
lis in q̄bꝰ nūc erubeſcitis. Predcā ꝓo eru-
beſcētia erit in duobus. Prio in veniēdo
ad iudiciū. qꝛ mali cū habeāt corpa pōde-
roſa. oꝑtet eos illuc portari ab angeľ. ſicͣ a-
bacuc portatus fuit ad lacū leonū in babi
loniā Scdo ī ſtādo corā iudice. qꝛ pctā eo
rū erūt oībꝰ māifeſta. vn̄ illō Reuelabo pu
dēda tua: ꝛ oſ̄dā gētis nuditatē tu. ꝛc̄. Lo-
cus iudicij erit ī valle ioſaphat. ꝛ hꝫ mľtipli
ci rōe. Prio qꝛ locꝰ iudicij debet eē coīs. ſꝫ
hierľm ꝛ terra adiacēs videť eē coīs cū ſit q̄
ſi locꝰ medius terre habitabiľ ꝛc̄ Scdo: qꝛ
debet eē publicꝰ. ſꝫ locꝰ p̄dictꝰ eſt famoſiſſi
mus ꝓpter opa nr̄e redēptōis q̄ ibi geſta ſꝫ
ꝛc̄ Tercio ꝯpetit locꝰ ille rōe negocij. qꝛ tra
ctādum ē ibi opꝰ mie ꝛ iuſticie. Nona au

tem oliueti. q̄ eſt apō valle illā deſignat mi/
ſericordiā Joſaphat āt qđ interp̄tatur iu/
diciū deſignat iuſticiam.

De iudicantibus. Capitulum XVII

Non ſolū ſm ptātē diuinā: ſ3 etiā i
forma humana chriſtꝰ iudicabit.
qꝛ iuriſdcōe ordiaria iudicabit vt
deꝰ cū tota trinitate. ſed iuriſdcōe delegata
iudicabit vt hō. Vn̄ notādu3 ꝙ q̄nqꝫ ſunt
mōi iudicādi. Primꝰ modꝰ eſt ptie auctori/
tatis q̄ iudicabit tota trinitas. Secūdus
eſt ſubauctoritatis q̄ iudicabit xp̄s vt hō
Tercius ē aſſeſſorie dignitatis q̄ iudicā
būt apli ꝛ pfecti viri q̄ cū iudice eminētiuſ
reſidebūt. ꝛ tāqꝫ melius ſciētes leges ꝛ con
ſuetudies regni dei. quibus totaliter im/
plēdis ꝛ ſciēdis operā dederūt. Quartꝰ eſt
ꝓbatōis q̄ iudicabūt ſcti ꝛ angli. Quītꝰ
modus iudicādi ē culpā iudicādoꝝ māi/
feſtare: ſic etiā mali iudicabūt. Jn iudican
do xp̄s habuit oppoſitos actus. vnū ſc3 a
ctiue ꝛ aliū paſſiue. Primꝰ nāqꝫ eſt infirmi
tatis: ꝛ alius ptātis Jn p̄mo nāqꝫ aduētu
chriſtꝰ venit ad iudicādū paſſiue. in ſecun/
do veniet ad iudicandu3 actiue. ꝓpter hoc
in p̄io aduētu venit in forma infirma. ī ſe
cūdo apparebit i forma glo͛ſa. Dicē ꝙ xp̄3
in iudicio videbūt iuſti tā in natura diui/
nitatis q̄3 hūanitatis. a malis āt nullo mō
forma diuia videri poterit. ꝛ h̄ duplici rōe.
Prio ꝓpter defcm̄ diſpōis i ipo videre. qꝛ
natura ſine gr̄a nō ſufficit ad dei viſione3
Scđo ꝓpter demeritū delcātōis. q̄ eſt i vi/
ſione diuinitatis. qꝛ videre d3 ſm iohānē
vita eterna ē: q̄ nō pōt ɔmūicare reprobis.
Ex p̄dictis patet: ꝙ chriſtꝰ apparebit blan
dus iuſtis. ſicut grego. dr̄. ꝛ terribil͛ iniuſ/
tis: qđ p̄figuratū ē in colūna nubis in die
ꝛ ignis in nocte. Videbūt ei mali hūanita
tem chriſti. vt timeat. ꝛ nō diuinitatem ne
gaudeāt. Boni āt vtrāqꝫ naturā chriſti vi
debūt. Stigmata q̄3 xp̄s mōſtrabit ꝛ in/
ſignia paſſiōis ſc3 crucē: cla. ꝛc. Sedebit
q̄3 xp̄s ſup̄ in loco eminētiori cū ſctis. ma/
li vero ſubtus in terra quā dilexerūt. ꝛ me/
rito tūc xp̄s iudiciū exercebit. tū qꝛ noſcit
merita ſingl͛oꝝ. cū ip̄e ſit: in q̄ ſūt oēs the/
ſauri ſapīe ꝛ ſcīe abſcōditi. Tū qꝛ nō eſt re
us de aliq̄ eoꝝ ſup q̄bus iudicabit. nō eni
fecit peccatū: nec inuentus ē dolus in ore
eius. Et hec duo precipue decent iudicem

De iudicādis Caplm XVIII

Ordies q̄ttuor erūt i iudicio. Qui/
dā ei iudicabūtur ꝛ damnabūtur:
vt q̄ꝝ merita dānabilia pmixta ſūt
aliq̄bus bonis: ſicut illoꝝ q̄ habuerūt fidē
ſine opibꝰ Quidā iudicabūtur ꝛ ſaluabūt
vt q̄ꝝ bona merita pmixta ſūt aliq̄bꝰ maliſ
venialibꝰ. Quidā āt nō iudicabūtur ꝛ dā/
nabūtur. vt q̄ꝝ mala merita oīno inpmixta
ſūt bonis. vt q̄ caruerūt fūdamēto fidei
Quidā nō iudicabūtur: ſ3 iudicabūt ꝛ ſal
uabūtur vt q̄ꝝ merita bona impmixta ſūt
malis: ſicut pfectoꝝ paupm xp̄i. de q̄bus
mathe. xix. Vos q̄ ſecuti eſtis me: ſedebitiſ
ſup ſedē iudicātes duodeci tri. iſ. ꝛc. De p̄
dictis q̄tuor ordibus nota ꝙ oēs hoīes iu
dicabūtur iudicio retributōis: ſed nō iudi
cio diſceptatōis. Jnfideles ei. qꝛ nō fuerūt
ciues ciuitatis tāqꝫ hoſtes ſine vlla merito
rū diſcuſſiōe ꝛ audiētia dānabūtur. Fide/
les vero mali tāqꝫ ciues cū meritorū diſcuſ
ſione ꝛ audiētia punient͛ Jſti āt nō ideo iu
dicabūtur: vt merita eoꝝ de nouo diſcutiāt
tur: an bona vel mala ſint: ſ3 vt bonoꝝ p̄/
mia vel p̄eminētia oībꝰ manifeſtetur. ꝛ vt
circa malos iuſta appareat ſententia dāna
tionis. Due ſententie ferentur in iudicio.
vna p bonis. alia cōtra malos. Sentētia
bonoꝝ ɔtinet ſeptē clauſulas. Pria ē ama
bilis vocatio: ibi: venite. Scđa ē diuia be
nedictō ibi: bn̄dicti. Tercia p̄ina dilcō ibi
p̄ris mei. Quarta remūeratōis retributō:
ibi pcipite. Quinta regni aſſignatō. ibi re
gnū. Sexta glīe p̄paratō ibi. qđ vob̄ para
tū eſt. Septima eterna p̄deſtinatō: ibi: ab
origie mūdi. Jtē ſentētia ɔtra malos ɔti/
net ſex clauſulas. Pria a deo ſeparatōnem
cū dr̄ Jte Scđa maledcōnē: ibi: maledicti
Tercia incarceratōnis incluſionē: ibi: in.
Quarta: pene acerbitatē: ibi ignē Quinta
liberatōnis deſparōnē: ibi: eternū. Sexta
demonū aſſociatō3 ibi: q̄ paratꝰ ē diabolo
ꝛ angelis eius

De innouatōne mūdi. Caplm XIX.

Terminato p̄o iudicio ſtatim erit i
nouatō mūdi q̄ nō cōplebit͛ q̄diu
pctōr eſt i mūdo. i. q̄uſqꝫ retrudat͛ i
infernū. ſicut ei ille maximus ignis elemē
ta purgabit cū habeat virtutē expulſiuam

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

forme extrinſece Sic mũdũ innouabit cũ
habeat virtutem ſubtilitatiuã. Mũdum
aũt innouare id eſt pulcriorẽ formã indu
ere debere: oſtenditur multiplici ratione.
Primo. quia ſicut dignũ fuit vt elementa
purgarẽtur ꝑ eo ꝙ infecta erãt ꝓpter pecca
tũ homĩs. ita dignũ erit vt mũdus innoue
tur ꝓpter gloꝛificationẽ hoĩs. Secũdo vt
creature remunerent̃ ꝑ laboꝛe ꝗ hoĩ ſeruie
rũt Tercio. vt totus mũdus prout eſt poſ
ſibile confoꝛmet̃ hoĩ gl'ificato. Quarto. qꝛ
mũdus factus eſt vt homo nũc per ſpecl'm
creature deũ cognoſcat. quem in ſua natu
ra videre nõ poterat. Unde in futuro op/
tet ſpecl'ꝫ melioꝛari ⁊ purgari. vt in pulcri
tudine creaturaꝝ amplius reſultet ſpecieſ
creatoꝛis. Hoc aũt nõ erit ad neceſſitatem
quaſi deꝰ aliter videri non poſſit. ſicut mõ
ſed ad iocũditatem. vt videlicet delectatõi
intellectualis viſionis addatur delectatõ
viſionis ſenſibil' Oꝛbes celeſtes ⁊ ſy/
dera ꝓpter impmixtionẽ nullã habẽt impu
ritatẽ ſicut habẽt elemẽta. ſꝫ tm̃modo mo
tus impfectionẽ. ⁊ ideo innouabũtur. ſed
non purgabũtur. Innouatio enĩ in illis
duo requirit. ſcꝫ motus ceſſatõem. ⁊ clari/
tatẽ ſplẽdoꝛis amplioꝛẽ qñ ſtabit ſol in oꝛi
ente. ⁊ luna in occidente: ſicut creati ſunt.
Huius dicti hec eſt ratio. qꝛ coꝛpoꝛa ſupe
rioꝛa facta ſunt ad vſum hoĩs dupl'r Uno
mõ ꝓpter neceſſitateꝫ coꝛpoꝛis ſcꝫ ad ſtatũ
generatõis ⁊ coꝛruptionis. ⁊ ideo ceſſãte
illo ceſſabit motus. Alio mõ ꝓpter delecta
tionẽ in pulchꝛitudine creature. ⁊ ꝓpter co
gnitionem dei in illis. ⁊ ideo lux eoꝝ non
ceſſabit. ſed augebit̃. Circa elemẽta no
ta ꝙ terra erit ſicut criſtallus ⁊ planabitur
Aer erit claríoꝛ. nec habebit impꝛeſſiones
ꝙs habet mõ. qꝛ nõ erũt nubes nec venti.
nec pluuie. nec ros. nec grãdo. nec nix. nec
tonitrua. nec fulgura. Ignis etiã ⁊ aq̃ fiẽt
purioꝛes. ⁊ manebũt. non ſolũ ſcḋm ſubſtã/
tiã. ſed etiã ſcḋm ſuas qualitates. ꝙs ꝗdẽ ha
bebũt quãtũ ad habitũ ſed nõ quãtum ad
vſum. Qꝛ cũ in duobꝰ elemẽtis magis vi
geant qualitates actiue ſcꝫ frigiditas in a
qua. ⁊ caliditas in igne magis ſunt gene/
rationis ⁊ coꝛruptionis ꝑncipium. ⁊ tal'
effectus ipſoꝝ nõ erit amplius. Et ꝓpter
ħ dicũtur interire Ul' ĩdo ſcḋm alios dicũt̃

hec duo elementa interire. qꝛ dñs tũc inter
cidet in illis. teſte baſilio ſup pſal. Uox dñ
mini intercidẽtis flammã ignis. ita ꝙ ca/
lidũ veſtiũ ⁊ frigidũ glaciale tendet inferiꝰ
Perſpicuũ aũt in aqua. ⁊ lux ĩ igne mane/
bũt. qꝛ de oĩbus elemẽtis ignobile tendet
deoꝛſum: ſicut groſſum terreũ ⁊ opacũ ⁊ te
nebꝛoſuꝫ ac hmõi. Patet igit̃ ꝙ celũ ⁊ ter
ra trãſibunt quantũ ad foꝛmã ſꝫ nõ ꝗ̃tum
ad ſubſtãtiã. Patet etiã ex predictis termi
nari tranſmutationẽ elemẽtoꝝ ⁊ generatõ
nem aĩaliũ ⁊ plantaꝝ. qꝛ cauſe iſtoꝝ ceſſa/
bũt. Propter iſta dicũtur elementa interiꝛ̃
nõ ꝗ̃tũ ad ſubſtãtiã ſed quãtũ ad actionẽ.
⁊ paſſionẽ. Coꝛpa vero celeſtia habita ꝗe/
te ⁊ luis clarioꝛi dicũtur. remũerari. Uerũ
tñ illa ꝗ ſicut dcm̃ eſt intereũt ſaluantur in
hoĩe ꝗ ſilitudinẽ habet cũ oĩ genere creatu
rarũ. ⁊ ꝓpter hoc in hoĩs innouatõe ⁊ gl'ifi/
catõe pñt dici omnia innouari ⁊ renouari

De penis inferni Capitulum XX

Sicut patet diuina potẽtia in creã/
do. ſapia in gubnãdo. ⁊ clemẽtia ĩ
reparãdo. ſic patebit eiꝰ iuſticia in
puniẽdo. Dignũ ei eſt. vt nõ remaneat de/
decus peccati ſine decoꝛe iuſticie. Licet ãt
peccatũ ſit trãſitoꝛiũ. tñ pena erit ꝑpetua
multiplici rõe Pria rõ eſt. qꝛ hõ peccauit ĩ
ſuo eterno. ideo puniet̃ in eterno dei iudi/
cio. Secũda. qꝛ materia ignis infernalis
eterna eſt. ſcꝫ peccati macula: ideo ⁊ pena.
Tercia qꝛ peccatũ eſt ꝯtra illũ ꝗ eſt infini/
tus. vñ ⁊ pena debet eẽ infinita. nõ quideꝫ
acerbitate ſꝫ duratõe. Quarta. qꝛ ſicut hõ
ꝑ peccatũ perimit in ſe bonũ ꝑ qḋ poſſꝫ vi
uere in eternũ: ſic patebit in eternũ dei iu/
ſticia in puniendo. Quinta qꝛ mala volũ
tas repboꝝ eterna eſt. vellent eñ in peccato
ſi poſſent in eternũ delectari Ideo ꝑpetuo
ſeu eternal'r debẽt puniri. Sexta. qꝛ in in/
finitũ errat rõnalis cũ ꝓponit finitũ infi/
nito in iudicãdo. ſil'r ꝯcupiſcibilis in ap/
petendo. ⁊ iraſcibilis in adherẽdo: vñ ⁊ pe
na erit infinita Septima. qꝛ dãnatꝰ de pec
cato ꝑpetrato nũq̃ꝫ habebit verã penitenti
am: ideo deꝰ nũq̃ꝫ mutabit punitionis ſen
tentiã. Octaua. qꝛ peccatuꝫ a vita ꝑpetua
ſepat ſcꝫ a deo. ideo moꝛtẽ ꝑpetuã pctõꝛ in
currit. Poſt rões inducãtur exẽpla de ea/
dem materia. videmus enĩ ꝙ emptio mo/

mentanea dat ius poſſidendi perpetu /
um. Item vulneratio momentanea mor/
tem inducit perpetuam. Item caſus in fo
ueam eſt tꝑalis. detentio vero ꝑpetua Itē
crimē leſe maieſtatis tꝑale eſt. ſeruitꝰ vero
ꝑpetua. Itē plaga tꝑalis eſt: liuor vero per
petuus. Quoniā in peccato ē delectatō cū
ꝯtemptu merito ꝑcipitatur pctōr in locū i
fimū ⁊ deſpectū. ac maxime a ſtatu glīe elō/
gatū ſcʒ in infernū. vbi a deſpectis rebus
puniat̄. ſcʒ a fetoribus corpoꝝ mūdanoꝝ
qꝛ in innouatōne mūdi quicquid eſt igno
bile in mūdo: ad locū penarū confluet. ⁊ i/
bi horrorem carceris multiplicabit.

De diuerſitate penarū — Caplm XXI

Cum in dānatis ſit diuerſitas pec
catoꝝ: erit etiam diuerſitas pena/
rū. Vñ cū in peccato ſit auerſio a
creatore. ⁊ conuerſio ad bonū cōmutabl'e.
⁊ deordinatio volūtatis contra dictamen
recte rōis: merito pena variabitur ꝓpter i/
ſta. Vñ ꝓpter auerſionē fit carentia viſiōiſ
dei. Sʒ ꝓpter cōuerſionē fit pena materia
lis incendij. Propter inordinatōnē aūt rō
nis ⁊ volūtatis erit pena vniuerſi q̄ conſi
ſtit in afflictōne varia ⁊ acerba atqʒ eterna
Ignis infernalis nō oēs eq̄liter cruciabit
qm̄ ab eodē igne alij plus. alij minus torq̄
būtur ſcḋm ꝙ plꝰ ⁊ minus peccauerūt. ſicut
ab eodem igne aliter vritur palea. aliter et
aliter lignū. Quamuis āt ignis ille ſit cor
poreus: nec poſſet agere in ſpūm ipm cale/
faciendo: agit tm̄ in ipm vt inſtrumentū di
uine iuſticie ipm ledēdo. ⁊ ille dolor ē maxi/
mus. tum ꝓpter potentiā diuine manus il
lum ignē mouētis. Tum ꝓpter ſenſibilita
tem patiētis. tū ꝓpter immediationem con
iunctionis. Infernus eſt locus tenebroſꝰ
cū ſit locus triſticie. Lumē āt licet ſit dele/
ctabile. tn̄ lumē ingerit triſticiā ꝑ accidenſ
ſcʒ in q̄ꝫtū oñdit aliquod triſte. qm̄ in in/
ferno erit aliquid obſcuri luīs. quo dāna
ti videre pñt. vñ doleant: nō vñ letent̄. Re
ꝓbi vident vſqʒ ad diem iudicū glām btō
rū in vniuerſali nō in ꝑticulari. qꝛ vident
eos in magna glā: ſed nō in quali. De hu/
iuſmōi vero viſione nō letant̄ ſʒ triſtātur.
tū ꝓpter inuidiā aliene felicitatꝭ. tū ꝓpter ca/
rentiā ꝓprie btitudīs. Poſt iudiciuʒ vero
ad penas ꝓprias ita deflectet̄ eoꝝ ꝯſidera/
tio ꝙ glām ſanctoꝝ nō cogitabūt. vel hoc
ipſum eis ſubtrahetur in penā eoꝝ cū vi/
debūtur huic glōſo ꝯſpectui indigni repa
tari. In damnatis vero erit fletus ſpūaliſ
ſcʒ dolor interior ⁊ non fletus corꝑalis. q̄ ē
cū reſolutōe lachrymarū. qꝛ ceſſante mo/
tu celi iā nulla erit gñatio vl' corruptio. tūc
erūt ibi etiam illa q̄ corꝑalr̄ nūc ſūt in fletu
ſcʒ cōpreſſio cerebri ⁊ deformatio faciei. et
huiuſmodi. Vermis quē dñs cōminat̄ i
euāgelio nequaqʒ materialis erit. qꝛ nullū
aīal ꝑter hoīem remanebit. Erit āt ibi ver
mis cōſcie rodēs aīam ⁊ nō corpus. In lo
co ſummo ſola eſt leticia. In loco infimo
ſola triſticia. In medio. i. in mūdo hec ſūt
modo ꝑmixta. Poſt diē iudicū tm̄modo
tria loca erūt inhabitata. ſ. infernꝰ. celuʒ et
lymbus. Quot ſint loca pēalia req̄re libro
q̄rto de deſcēſu chriſti ad inferos. Octo
genera penaꝝ in lege eē ꝯſcripſit tullius. ſ.
dānū. vincl'a. verba. talionē. ignominiam
exiliū. mortē. ſeruitutem. Hec oīa pñt pēis
infernalibus adaptari. Primū patet qꝛ dā
nati amiſerūt deū. ⁊ oīa bona taʒ grē q̄ glīe
non ſolū in re: ſed etiā in ſpe. Iſayas. Nō
manebit teſta ad hauriendū pauxillū aq̄ de
fouea ſcʒ diuine mīe. ⁊ igniclꝰ de incendio
ſcilicet charitatis. qꝛ ſcḋm iere. finita eſt e/
ſtas. cōſumata eſt meſſis. De ſcḋo. Ligatꝭ
manibus ⁊ pe. ⁊c̄. De tercō. puer. Mallei
ꝑcutiētes impioꝝ corda. iſtud nō intelligi
tur de malleis materialibꝰ: ſed de diuerſi/
tate penaꝝ quibꝰ impij mallēātur. De q̄r/
to apocalipſis Quātū glīficauit ſe. ⁊ in de
licijs fuit: tm̄ date ei de tormentis. De qui
to Ieremie. Facies cōbuſte vultꝰ eoꝝ. imo
tā ignominioſū erit corpus peccatoris: ꝙ
aīa reſumēs ipm ſtupebit qñ illō videbit.
⁊ vellet habere tale ſicut fuit qñ dimidium
erat comeſtū a vermibus. De ſexto. Proi
cite eū in tenebras exteriores ⁊c̄. De ſeptio
Grego. Ibi mors ſꝑ viuit. Et h̄ ſicut dici
tur in apoca. erit mors ſecūda. De octauo
Trenoꝝ. Princeps ꝓuinciarū facta ē ſub
tributo ¶ Nota ꝙ damnati ſub tributo
penaꝝ ſꝑ ſeruient. ⁊ tm̄ nūqʒ ꝑſoluēt. Et ꝑ
dictis collige ꝙ erit ibi: calor igniſ. ſtridor
frigoris. tenebre fumꝰ. lachrime interioreſ
aſpectꝰ demonū. clamor im ꝓperioꝝ. Aridi
tas ſitis. fetor ſulphuris. vermis conſcie.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

vincula.carcer.timoꝛ.doloꝛ.pudoꝛ. inui/
dia.rancoꝛ.triſticia.carentia viſionis dei:
Ablatio ſpei omnis ſalutis. Jpm etiā eē:
ꝙ oīs creatura appetit:pena eſt eis.qꝛ que/
rent moꝛtem ꝛ nō inueniēt. Jbi erit:vt ait
dioniſius.proterua fantaſia demēs cōcu/
piſcentia et furoꝛ iraſcibilis.

De celeſti gloꝛia. Caplm XXII

Vnūquodqꝫ tanto perfectius eſt ꝙ̄
to magis cōiungiť eē̄di pricipio.
Homo aūt ꝗ perfectum eē expcāt:
duplicem habet finem vltimū. vnū videli
cet extrinſecū ꝗ eſt beatitudo creata.ꝗ nos
in patria beatificat formaliter Aliū habet
finem intrinſecū. qui eſt beatitudo increa
ta ꝗ nos beatificat effectiue.ſcꝫ ipm deum
Prima beatitudo ſcꝫ creata eſt tamqꝫ finiſ
quo quieſciť. Secūda vero. ſcꝫ. increata
tamqꝫ finis in quo quieſciť Alio modo
iudicabūt philoſophi de beatitudiē.ſꝫ ma
le. Dicebāt ei ſtoyci beatitudinē in virtute
anime cōſiſtere.perypaterici aūt in cogni/
tione veritatis.ſed epicuri in voluptate.
Nos aūt dicimus duplicem beatitudinē
ſicut prius dictū eſt. Deus remūerat ſuos
ſm merita. Apoſtolus Vnuſquiſqꝫ mer/
cedē accipiet ſm ſuū laboꝛem ꝛ ꝓpter meri
ta. Joh. gratiā pro grā. Math. Jte ꝛ vos
in vineam. Et ſupꝛa merita. Vñ Menſu
rā bonā ꝛ con.ac coa.ꝛ ſupef.da. in ſi.ve.

De dotibus in communi Caplꝫ XXIII

Dos in patria eſt illud qđ immedi
te.ꝛ pꝛimo animā deo cōiungit.vt
eſt viſio dilectio.compꝛehenſio.
Sunt eni quedā dona patrie.ſicut eſt ſa/
pientia ꝛ intellectus.que licet aīam deo cō
iungāt.nō tñ ſine habitu medio. ꝛ ꝓpter ħ
nō dicūtur dotes:ſed aīe pmiatōnes. Do/
tes aūt nō appellanť dona quelibet ꝗ danť
aīe in introductōnem ſui ad gloꝛiā.ſꝫ do/
na p̄cipua per que ad actū vite gloꝛioſe di/
ſponitur.ſicut ꝛ i pñti.non appellatur ꝓpꝛie
dos quodcūqꝫ donū datū ſpōſe in ſua tra/
ductōe.ſed donū precipuū de quo ſuſtenta
ri debeat. Dotes ſūt duplices. quedam
eni ſūt ex parte aīe quibus deo tamqꝫ prin
cipio vite ſue ſine habitu medio coniungi
tur.ꝛ per quas traducitur in amplexꝰ ſpō/
ſi indiſſolubiles ꝛ fruibiles Quedā vero
dotes ſūt ex parte coꝛpoꝛis quibus ipſuꝫ
coꝛpus ſubijcitur aīe tāqꝫ pricipio vite ſuē
ne per ipm aīa ab actu glē retardeť No
tandū etiā ꝙ dotes aīe ſunt de premio ſub
ſtantiali. dotes autē coꝛpoꝛis de p̄mio ac/
cidētali. Chꝛiſtus dotes non habet. quia
ſponſus eſt. dos aūt poſſeſſio ſponſe eſt. ꝗ
vſum eiuſdem habet poſt moꝛtem viri ſui
Siľr nec angeli dicūtur habere dotes. qꝛ
cū in nuptijs conſenſus ſit a minoꝝ:ꝛ v/
nio naturarū Secūdū nō eſt in angelis. li
cet primū habeāt. vñ ꝛ angeli nō pñt dici
ſponſe.ergo nec dotes habebūt pꝛopꝛie.
Sponſis carnalibus dantur tria ſcꝫ dos
donatio pꝛopter nuptias : ꝛ paraſernalia.
Dos aūt eſt donatio facta ſponſe ex parte
patris.ꝛ hōc ad vſum ſponſi: ꝓpter onera
matrimonij.ſed ad poſſeſſionem ſponſe.
Jn diuinis aūt deus pater dat ſponſe do/
tem ad poſſidendū.ſꝫ ſpōſo chꝛiſto ad glo
riam ꝛ honoꝛem.ꝛ nō ad vſum. qꝛ honoꝝ
nr̄oꝝ nō eget Donatio aūt ꝓpter nuptias ē
que a ſponſo datur ſponſe.ꝛ hoc erit in fu
turo gaudiū qđ habebit aīa in viſiōe chꝛi
ſti homis. Paraſernalia eſt qđ habet ſpō/
ſa preter dotem. ſicut ſūt munera que ſibi
danť ab amicis ꝛ huiuſmodi. Jſtud erit ī
patria per gaudiū qđ habebitur de ſocieta
te beatoꝝ.ꝛ de congratulatione felicitatis
eoꝛum.

De dotibus anime in generali
Capitulum XXIIII

Dotes aīe ſunt tres.ſ.cognitio.di/
lectio. inheſio.ſiue tentio. que a ꝗ
buſdā appellať ꝯphēſio.a ꝗbuſdā etiā fru
itio. Haꝝ dotū nūerus multipľr accipiť.
Primo ex parte virtutū theologicaꝝ.quia
cognitio ſuccedet fidei.dilectio vero ſiue ī
heſio caritati.cōpꝛehenſio aūt ſpei. Acci/
pitur alio mō ex pte potentiaꝝ aīe Cogni
tio nāqꝫ pōt appꝛiari intelligētie. dilectō:
volūtati. cōpꝛehēſio memoꝛie. Appꝛopꝛiā
tur etiam a quibuſdā tribus alijs potenti
is.ſcꝫ rationabili.iraſcibili ꝛ cōcupiſcibľi
ſed iſtud de concupiſcibili ꝛ iraſcibili ꝛ ſen
ſitiua nō poteſt intelligi.qꝛ deus nō eſt ob
iectū potentie ſenſitiue:ſꝫ intellectiue Poſ
ſunt etiā p̄dicte dotes accipi ſcđꝫ tria que
tribus pſonis appꝛopꝛianť.ita vt ꝯpꝛehen
ſio reſpiciat potētiam pꝛis:cognitio vero
ſapientiam filij.ꝛ dilectō bonitatem ſpūs

ſancti. Circa iſtas dotes nota ꝙ cognitō
ponit rei in ſepn̄tiam. cōprehenſio ponit
rei cōtingentiam. dilcō ponit amantis ad
rem amatā colligantiam.

De eiſdem in ſpeciali Ca. XXV

PRima dos aīe eſt cognitio q̄ diui/
na eēn̄tia videbit ab oīb⁹ tota. ſꝫ n̄
totalr̄. ſ. purē infinita. Uidebitur
tn̄ eēn̄tia diuina lympidius ab vno q̄ꝫ ab
alio. Et iſte defectus erit ex pte vidētis. ⁊ n̄
viſi. qꝛ idē erit viſum. Beatitudo nāqꝫ cō/
ſiſtit i pfecta opatōe potētie altiſſime. ſ. in/
tellectiue. et circa obiectū altiſſimū. ſ. deuꝫ
Ex pte ergo obiecti cū ſit vnuꝫ ſimpliciſſi/
mū nulla pōt eē diuerſitaſ. ſꝫ ex pte potētie
nā in quātū vna potētia magis erit pfecta
luīe glīe q̄ꝫ altera: tanto pfecti⁹ opabit circa
vnū ⁊ idē ſubiectū. ſicut idē ſol diuerſimo
de a diuerſis aſpicit. vel eadē lr̄a a diuerſiſ
legētib⁹ ſc̄m ꝙ ocl's magiſ vl' minus ē diſpo
ſitus ad vidēdū ¶ Trib⁹ mōis ꝯgnoſci
tur aliq̄d. ſ. ꝙ eſt. vel ſicut eſt. vel q̄d ē. Pri
mo mō cognoſcit de⁹ in via etiā a malis.
Secūdo mō videbit in pr̄ia a bonis. vn/
de iob. Siles ei erim⁹: qm̄ videbim⁹ eum
ſicuti eſt. i. ſuam maieſtatē. bonitatē ⁊ clari
tatē. Tercio mō nec a bonis videbit nec a
malis. nec in via nec in pr̄ia. qꝛ finitū num
q̄ꝫ capiet infinitū. ſed tm̄ ſecūdo mō ſicut
dictū eſt. Uidebimus d̄m in ſe. ⁊ deū i no
bis. ⁊ nos in deo. et deū in creaturis. ⁊ cre
aturas in deo. Cognoſcere autē deū i ſua
eēn̄tia eſt viſio meridiana. Cognoſcere ve
ro creaturas in verbo eſt viſio matutina.
Sed ꝯgnoſcere creaturas in ſe: h̄ eſt in p
prio genere appellat viſio veſptina. Uide
bit eī vnuſq̄ſqꝫ cogitatōes alteri⁹ put vult
ipe cogitās māifeſtare. Un̄ gre. Unuſq̄ſ/
qꝫ mētē ab oculis alterius corpulētia non
abſcōdet. Uidebūt itaqꝫ iuſti deū vt gau/
deāt. Uidebūt glīam ſcōꝝ: vt guſtent. vide
būt q̄ꝫ penas repboꝝ vt de picloꝝ euaſiōe
grās agāt. ¶ Ad ſciēdū qualr̄ deus vi/
deatur ſine medio Nota ꝙ triplex eſt me/
diū ſcꝫ deferēs. obnubilās ⁊ diſponens.
Sine medio igitur deferente videbit de⁹
qꝛ dei viſio nō eſt p diſtātiā: ſꝫ p pn̄tiam.
cū ipe de⁹ eēn̄tialr̄ ſit vbiqꝫ. Uidebit etiaꝫ
ſine medio obnubilante. qꝛ tollet ſpecl'm
⁊ enigma q̄ ambo ſunt in via. Cū ei viſuſ
noſter in pn̄ti nō poſſit ꝓpter debilitatem
in tam excellēti luce figi: neceſſe eſt habere
ſpecl'm mediū ſcꝫ creature. Qꝛ vero infini
ta eſt diſtātia inter ſpeculū ⁊ rem viſam: ꝓp/
ter hoc obſcure relucet ibi ſil'itudo. vn̄ vi/
dem⁹ in enigmate. i. obſcure. Uidebitur q̄
qꝫ ſine medio ſimulacri. qꝛ de⁹ cognoſcet
ſeipō: ⁊ nō p aliquā abſtractā ſil'itudiem.
aliaq̄ creatura eſſet terminus. ⁊ deus non
eſſet vere finis omniū. Nō āt videbit deuſ
ſine medio diſponente qd̄ eſt grā ⁊ glā. op
tet eī ꝓporcionē eē inter viſibile ⁊ viſuꝫ. hec
āt diſpō eſt ex pte vidētis ⁊ nō rei viſe.
¶ Sciendū ꝙ multiplex eſt medium Pri
mū eſt mediuꝫ peccati. yſaie. Peccata vr̄a
diuiſerūt inter vos ⁊ deū vr̄m. iſtud ē me
dium impioꝝ. Secūdū eſt mediū creatu/
re. apoſ. Inuiſibilia dei a creatura mūdi p
ea q̄ facta ſūt intellecta cōſpiciūtur. h̄ me/
dium eſt philoſophoꝝ. Tercio medium
eſt figura. Apo. Oīa in figura ꝯtingebāt
illis. Iſtud fuit medium pꝛiarcharꝝ ⁊ ꝓphe
taꝝ. Quartuꝫ eſt medium ſcripture. pſal.
Declaratio ſermonū tuoꝝ illumiat ⁊ intel
lectū dat puulis. h̄ eſt mediū theologoꝝ
Quintū eſt mediū fidei. Apoc. Eſto fidel'
vſqꝫ ad mortē. h̄ eſt mediū fideliū q̄ tamq̄ꝫ
in enigmate vident deū ¶ Secūda dos a
nime eſt dilectio. ſed inter dilcōnem virtu
tutem ⁊ dilectōnem dotem duplex ē drn̄a.
Una eſt ſc̄m habitū. qꝛ virtus eſt id ꝓprie
quod tranſit de ſtatu grē in ſtatum glorie.
dos autē eſt qd̄ ſup̄ merita datur in intro
ductōe ſponſe. Alia eſt drn̄a penes obiecm̄
qꝛ licet obiectū vtrobiqꝫ ſit deus: nō tn̄ ſc̄m
ꝙ deus: ſed erit obiectū virtutis dilcōnis:
in q̄ꝫtū eſt ſūma bonitas. Obiectū āt dotiſ
dilcōnis in q̄ꝫtū eſt vnibilis in vnū ſpūm
¶ Nota ꝙ fides ⁊ ſpes ſc̄m rem euacuabū
tur in pr̄ia. Caritas vero nec ſcōm reꝫ nec
ſcōm actū euacuabitur: ſed ſollūmō ſcōm
modū. qꝛ impfectio ipius tolletur Dicit e/
tiam auguſ. ꝙ fidei ſuccedet ſpes quā vi/
debimus. Spei vero ſuccedet btitudo ad
quam pue nturi ſumus. ſed caritati nihil
ſuccedet. quia potius augebitur. Tercia
dos aīe ē cōprehēſio: q̄ ē tenſio viſi vel ama
ti. vel eſt tenſio veri ⁊ boni primi Et iſtud
verꝫ eſt put cōphēdere ſumitur p attinger
⁊ nō circūplecti diuinā immēſitatem

De dotibꝰ corpis i generali. Ca. XXXVI

Naqueq; pars ꝑfectiꝰ hꝫ eē in ſuo
toto ꝗ̄ ꝑ ſe. Vñ ſicut aīa nūc a cor
pore corruptibili ſepata ꝑfectiꝰ hꝫ
eē ꝗ̄ ei cōiūcta. ſic in futuro recōiūcta cor
pori incorruptibili ꝑfectiꝰ habet eē ꝗ̄ mō
ſepata: maxīe cū nō impediat̄ tūc a corpe ſi
cut mō quin potiꝰ de glorificatōe corpis
habeat tūc gaudiū ſpeciale. Dotes cor
poris ſūt q̄tuor. quoꝝ nūerus ſic habetur
Nā ad hoc ꝙ corpꝰ ꝑfecte ſit ſubiectū aīe
nec eā impediat in opibꝰ glīe q̄tuor reqrūt̄
quoꝝ duo ꝑtinēt ad ſenſū. duo ad motum
Duo ad ſenſū duo reqrūtur. Vnū vt ſit
facile receptibil̄e ſpēꝝ ſenſibiliū ad qd̄ diſ
ponit claritas. alteꝝ vt non ſit receptibile
paſſionū ignobiliū. ad quod diſponit im
paſſibilitas. Quo ad motū etiā duo requi
rūtur. Vnū eſt: vt ꝑ cōtrariā inclinatōnē
non reſiſtat ſuo motori. ad qd̄ diſponit a
gilitas. Aliud eſt: vt corpa ꝑ que mouetur
nō reſiſtant ei: ad quod diſpōit ſubtilitas
Alia ſufficientia talis. qꝛ in hoīe q̄drupl̄r
eſt ꝯpoſitio Pria eſt qualitatū cōtrariarū
hec cōpoſitio tūc erit ꝑfecta qñ qualitates
ita equantur. vt nulla pugnet cōtra aliam
ꝛ hoc faciet impaſſibilitas Secūda eſt cō
poſitio materie cū forma. hec aūt cōpoſitō
erit ꝑfecta qñ materia tota vincit̄ a forma
penes hāc impꝑfectionē ſumit̄ ſubtilitas.
Tercia eſt cōpoſitio corpis organici cū a
nima. perfectio iſtius cōpoſitōis eſt ꝙ om
nia organa ſine impedimēto ſint mobilia
ab aīa. penes hāc ꝑfectōnē ſumit̄ agilitas
Quarta eſt cōpō corpis cū ſpūibꝰ lucidis
q̄bus mouet̄ corpus ab aīa. ꝛ huic cōpoſi
tōni ſm ꝑfectū ſtatū rñdet claritas. Tercō
ſumit̄ nūerus ṗdcōꝝ ſm ꝓprietates q̄ ſunt
in elemētis. Nā penes aq̄ tranſparentiā
ſumit̄ claritas. penes terre ſoliditatem ſu
mitur impaſſibilitas. penes ſubtilitatē ig
nis ſumitur ſubtilitas. penes mobilitatē
aeris agilitas. Quarto ſumuntur iſte do
tes ſcōm quatuor defectus q̄s hꝫ corpus
humanū a q̄tuor elemētis. de q̄bus ꝯponi
tur. habet eī corpꝰ humanū ab igne calidi
tatē: ꝛ inde nigredinē. a terra groſſiciē. ab
aere paſſibilitatem. ab aqua frigiditatem
ꝛ inde tarditatem. ſꝫ iſta tollūtur ꝑ q̄tuor
dotes corpis. Xp̄s aſſumpſit q̄tuor doteſ
corpis añ paſſionē ſuā (ſicut dīt hugo d̄ ſcō
vic. Claritatē in trāſfiguratōe. agilitatem
qñ ambulauit ſup̄ mare. ſubtilitatē i nati
uitate. qꝛ ſalua integritate virginali mrīs
natus fuit. Impaſſibilitatē in cena. quan
do corpus ſuū diſcipulis ad mādūcādum
dedit. qd̄ intelligit̄ ſm actū: ꝛ nō ſcōm ha
bitū. qꝛ aliter derogaret̄ diuinis miracul̄.

De eiſdem in ſpeciali. Ca. XXVII

Rima dos corpis ē claritas: ſꝫ nō
ta ꝙ dr̄ aliq̄d claꝝ dupl̄r. aut qꝛ ꝑ
uiū: ſicut dr̄ vitꝝ clarū. aut qꝛ luci
dū: ſicut dr̄ clara ſtella. corpꝰ āt gl̄ificatū
erit ꝑuiū et lucidū. vñ vtroq; mō erūt cla
ra corpa. Duo eī ſūt q̄ nūc cauſāt obſcuri
tatē in humanō corpe. vnū eſt materie im
puritas. Alteꝝ eſt luīs paucitas. tūc vero
tollet̄ vtrūq; ſcꝫ illa impura denſitas ꝛ ob
ſcuritas que ex modicitate luīs eſt. ꝛ ideo
erūt corpa clariſſima. Nota ꝙ corpa ſepti
es erūt tam clara ſicut ſol. qꝛ dīt dñs ꝙ iu
ſti fulgebūt ſicut ſol. ſꝫ teſte yſaia. erit lux
lūe ſic̄ lux ſol̄. ꝛ lux ſol̄ ſeptēpl̄r: ſic̄ lux ſeptē
dieꝝ. Sciēdū quoq; ꝙ corpa ſcōꝝ nō eq̄li
ter erūt clara: qꝛ melior aīa corpꝰ habebit
lucidius. vñ licet corpus xp̄i ſupra modū
excellat claritatē alioꝝ: tñ in cōpatōe ſcōꝝ
pōt claritas eiꝰ aſſimilari claritati ſolis.
ſm illō. vobis timētibus nomē meū orīet̄
ſol iuſticie .i. chriſtus. Sed claritas ſcōꝝ
pōt reſpectu xp̄i cōparari lumī ſtellaꝝ. vñ
apoſ. Stella a ſtella differt in claritate. h̄
eſt ꝙ ſcī plus vel minus lucēt ſcōm drīaꝫ
meritoꝝ. Claritas vero pueroꝝ q̄ pꝰ bap
tiſmū moriūtur añq; veniūt ad annos diſ
cretōis: ꝯparari pōt luī lune. qꝛ ſicut luna
nō hꝫ lumē a ſe. ſꝫ a ſole: ita iſti ñ hñt glaꝫ
ex ꝓprio merito: ſꝫ ex merito xp̄i. baptiſmuſ
eī ex paſſiōe xp̄i hꝫ efficaciā. Secūda dos
corpis ē impaſſibilitas. q̄ reſultat ex virtu
te aīe ſuū corpꝰ potenter cōtinētis. ita: vt a
nullo exteriore agente valeat immutari
Preterea ꝗ̄uis corpa ſcōꝝ ſint ꝯpoſita ex
ꝯtrariis: illa tñ ꝯtrarietas erit ad oīmodā
eq̄litatem ꝛ cōcordiā redacta. Dixerūt āt
q̄dā ꝙ impaſſibilitas ſcōꝝ reſultabit ex
natura quinti corpis. ſed hoc nō eſt veruꝫ
qꝛ nihil de q̄nto corpe venit in ꝯpoſitōneꝫ
materialē corpoꝝ inferioꝝ. Drīa eſt inter
impaſſibilitatem ſcōꝝ ꝛ ade in ſtatu inno

centie/ꝛ pueroꝝ in lymbo. Qꝛ impaſſibili
tas ſctoꝝ erit nõ poſſe pati: ſed impoſſibili/
tas ade fuit poſſe nõ pati. Impaſſibilitas
ꝓo pueroꝝ in lymbo erit nihil pati. ꝛ hoc nõ
eſt ex potentia reſiſtendi leſioni extrinſece/
quã nõ habebũt/ ſed ex ordinatõe diuīe mi
ſericordie/ que nõ ꝑmittit eis aliq̃d adhibe
ri ꝑ qđ poſſent ledi. Ex quo patet ꝙ ſi tales
pueri poſt reſurrectiõez in ignẽ ponerẽtur
lederent̃ ab eo niſi obſtaret iuſticia diuina
ſecus eſt de corporib⁹ gl'ificatis que ſi etiaʒ
in infernũ ponerent̃ nõ lederent̃. Subtili
tas eſt tercia dos q̃ aufert groſſitiem corpo
ris/ cauſatã ex materialitate et cõpoſitõne
q̃litatuʒ. Nota aũt ꝙ duplex eſt ſubtilitas
Una ſcʒ ex raritate partiũ ſtantiũ nõ ꝓpin
que. ꝛ ex tali ſubtilitate efficit̃ corp⁹ facile di
uiſibile/ ꝛ nõ erit ĩ corꝑibus gl'ificatiſ. Alia
eſt ex ꝑfecta victoria forme ſuꝑ materiam: ꝛ
hm̃oi ſubtilitatis eſt vnire. ſic celũ dꝛ ſubti
le. ꝛ hoc mõ erũt corꝑa nr̃a ſubtilia. Scié/
duʒ etiã ꝙ ſicut duo corꝑa nõ gl'ificata non
pñt ſimul eſſe in eodeʒ loco: ſic nec duo cor
pora gl'ificata. alioq̃n ſequeret̃ incõueniẽs
ſcʒ ꝙ in vno corꝑe gl'ificato eſſet potẽtia a
gendi ꝛ intrandi ꝑtes alteri⁹ corꝑis. in alia
ꝟo eſſet impotẽtia reſiſtendi. Corpus vero
gl'ioſuʒ põt eſſe ſiml' in eodẽ loco cũ corpo/
re nõ gl'ificato ſm̃ dictũ antiq̃ꝝ q̃rundam:
qđ tñ nec fides habʒ/ nec auctoritas ꝛ ratõ
demõſtratiua cõtradicit. hñt tñ aliq̃d appa
rentie ꝑ ſe. Naʒ ſicut in corꝑib⁹ nõ gl'ioſis
ipa groſſities impedit ne duo corꝑa in eo/
dem loco eſſe pñt. qꝛ vnum alteri reſiſtit/ ita
groſſities ꝑ gl'ie ſubtilitateʒ tollet̃ adeo ꝙ
corpus nõ gl'ioſuʒ non poſſit reſiſtere glio
ſo. ita ꝙ corꝑa glorioſa penetrabũt alia cor
pora nõ illa diuidẽdo. ſʒ ſubintrãdo manẽ
te diſtinctiõe dimenſionuʒ vtriuſq̃ꝫ corꝑis.
Quarta dos corꝑis eſt agilitas/ q̃ tãta erit
ſicut ait Aug⁹. ꝙ ꝓtinus vbi vult ſpũs erit
ꝛ corpus. Verũ tñ ſicut melior aïa corpus
habebit lucidius. ſic ꝛ agili⁹. ita tamẽ ꝙ vo
luntas ſctõꝝ erit oĩno cõiuncta rõi. Unde
voluntas coꝝ nũq̃ꝫ appetet qđ nõ debet. ſʒ
volũtas aïe melioris volet rõnabiliter mo
ueri corp⁹ ſuuʒ citi⁹ q̃ꝫ alteri⁹. ꝛ ſpũs mino
ris gl'ie nõ volet corpus ſuũ tã cito moueri
ſicut alteri⁹. vñ ꝑ patet ꝙ in oĩbus verifica/
bitur dictũ. Aug⁹. ſcʒ ꝙ vbi volet ſpũs: ibi
erit ꝛ corpus. Querit̃ quare corꝑa ſint mõ
tarda ꝛ tũc agilia. hec ẽ rõ. qꝛ tũc in corpore
duplex eſt motor. ſ. naturã elementi predo
minãs/ q̃ mouet ad determinatũ locũ: ꝛ vo
lũtas aïe q̃ mouet indifferẽter ad quelibet
locũ: Nũc ẽ corꝑa tarda ſunt ex ꝯtrariis in
clinatõne nature ad volũtatẽ: qꝛ terra ꝑdo/
minãs naturalit̃ deorſuʒ trahit In futuro
aũt natura erit totaliter ſybdita voluntati:
vñ ꝛ mouebit̃ corpus ad imperiũ ſpũs

De aureolis ĩ generali Ca. XXVIII

Aureola eſt mẽris ſpeciale gaudiũ
ueniẽs ex opere ꝓcellenti ꝛ ꝓuilegia/
to. Sciendũ aũt ꝙ ſicut ex gaudio
eſſentialis premij qđ eſt aurea redundat in
corp⁹ q̃dã decor/ q̃ eſt gl'ia corꝑis. ita ex gau
dio aureole reſultat aliq̃s decor in corpus.
vt ſic aureola ꝓncipaliter ſit in mente. ſʒ ꝑ
q̃ndã redũdantiã fulgeat etiã ĩ carne. Sci
endũ tñ ꝙ decor cicatricũ q̃ in martirũ cor
poribꝫ apparebũt non põt dici aureola. q̃a
martires aliq̃ cicatrices nõ habebũt: vt ipo
te q̃ ſunt ſubmerſi/ vl' famis inedia vl' ſqua
lore carceris interempti. ꝛ iſti tñ habebũt
aureolaʒ. Trib⁹ generibꝫ hoĩm debet̃ aure
ola. qđ patet mltiplici rõe. Primo ex operi
bus excellentiſſimis triũ anime potenciaꝝ
Excellentiſſimũ aũt opus rõnalis eſt ꝑdi/
catio veritatis. Excellentiſſimum opus
concupiſcibilis eſt obſeruatio caſtitatis
virginalis. Excellentiſſimuʒ opus iraſci
bilis eſt ꝑpeſſio mortis. Vñ patet ꝙ ꝑdica
torib⁹ virginib⁹ ꝛ martirib⁹ debet̃ aureola
Scđo patet hoꝝ numer⁹ ꝛ ſufficiẽtia ex ho
ſtibus q̃s ꝑ pugnas magnificas vincim⁹
qui ſunt mũdus/ caro/ demon. Martires
eñi vincũt mundũ virgines carneʒ: predi
catores dyabolũ. qm̃ nõ ſolũ de ſe ſed etiaʒ
de cordibꝫ aliorũ eũ expellũt. Tertio patet
idẽ ꝑ victoriã triplicium paſſionũ. ſunt eniʒ
paſſiones innate/ illate/ ꝛ ĩ cordibꝫ alienis
ſed paſſiões innatas ſuꝑant ꝟgines: illatas
ꝟo martires. Illas aũt q̃ ſũt in alienis cor
dibus vincũt predicatores. Quarto diſtin
guunt̃ aureole ſm̃ ea q̃b⁹ xp̃o nobiliſſime cõ
formamur. Chriſtus eñi fuit doctor ſm̃ ꝙ
veritatẽ mõo mãifeſtauit. Fuit q̃ʒ martyr
ſm̃ ꝙ ꝑ mõo paſſionẽ ſuſtinuit. Fuit etiaʒ
ꝟgo ſm̃ ꝙ puritatẽ ſuauit. Quinto ſumũ
tur aureole ſm̃ ꝑfiguratõeʒ in teſtamento
veteri. Tria nãq̃ꝫ habebãt aureolas ſic le
in Exod. ſ. altare incẽſi: archa federis: ꝛ mẽ

ſa ꝓpoſitionis. Prima ſignat aureolã mar
tirũ: qui corpa ſua ſup altare paſſionis im
molauerũt. Scḋa ſignat aureolã ꝟginũ. q̄
ſicut archa federis auro fuit int⁹ ꝛ extra de
corata. ita ꝟginitas mentem ꝛ corp⁹ ornat
Tertia ſignat aureolã p̄dicatoꝝ. q̄ ſic men
ſa ꝓpoſitõis miſtrãt panes doctrine. Aure
ola diminutiuũ eſt: ꝛ dꝛ hoc in cõpatiõe ad
auream. Vñ notandũ ꝙ inter aureã ꝛ aure
olã/ ꝛ palmã differentia ē. Aurea eñ ē pre
miũ ſubſtãtiale qḋ methaphorice dꝛ coro-
na Tũ ex parte meriti: qꝛ non rñdet generi
opis. ſʒ radici caritatis. tũ ex pte premij: qꝛ
per hoc efficit̃ hō particeps diuinitatis: ꝛ ꝑ
ꝯſeq̄ns regie poteſtatis. Tũ etiã rõe ꝑfecti
onis qḋ ſignificat figura circularis. Aure
ola vero ē premiũ accidẽtale. nõ tñ q̄dlibet
accidẽtale ſʒ qḋ rñdet operi excellenti ꝛ pri
uilegiato ſcʒ martirio: virginitati: ꝛ p̄dica
tioni. Palma eſt premiũ accidẽtale qḋ nec
radici nec opi debet̃ ſʒ voluntati. Tale pre
miũ habuit. s. Martin⁹: eo qḋ martiriũ ꝯ
ſiderauit: licet opus nõ fuerit ſubſecutum.
Vñ cantat̃ de ipo. O ſanctiſſima aĩa/ quã
ſi gladi⁹ ꝑſecutoris nõ abſtulit. tñ palmam
martirij nõ amiſit. Hec aũt palma nec au-
rea nec̄ aureola debet dici.

De aureolis in ſpecie. Ca. XXIX

Aureola p̄ma debet̃ martirib⁹ in q̄
bus ꝑfectiſſima victoria ē de impu
gnatõe exteriori. ꝛ hec ꝑfectio victo
rie cõſiderat̃ ex duob⁹. Primo ex magnitu
dine paſſiõis. qꝛ inter oẽs paſſiones illatas
exter⁹ precipue mors tenet locũ. ꝛ p̄terea do
lor tact⁹ oĩbus alijs dolorib⁹ preeminet. et
iō in hoc gl'ioſior victoria ē. Scḋo ꝯſidera
tur ex cã pugne q̄ ipe xps ē. pena eñ nõ fa-
cit martirẽ. ſʒ cã. i. mors. Sciendũ ꝙ mar
tirio nõ debet̃ premiũ ſm hoc qḋ ab exteri
ori affligit̃: ſed ſm hoc ꝙ voluntarie ſuſtinet̃
qꝛ nõ meremur niſi ꝑ ea q̄ ſunt in nob' nõ
ꝑ ea q̄ ſunt extra nos. ſic nõ demeremur ni
ſi ꝑ ea q̄ ſũt intra nos. Q̄nto autẽ illḋ qḋ q̄s
ſuſtinet voluntarie difficili⁹ eſt voluntati ſuſti
nere. tãto voluntas que ꝓpter xpm illud ſuſti
net oñdit̃ firmi⁹ in xpo fixa. ꝛ iō excellenti⁹
ei premiũ debet̃. Aureola ſcḋa debet̃ virgi
nib⁹ ꝓpter ſingularẽ victoriã quã de carne
obtinent/ ꝯ quã cõtinue bellũ gerit̃. Quis
aũt ꝛ vidue pugnẽt ꝯ carnẽ. ꝑfectius tñ vir
gines triũphãt. qꝛ nobiliſſimũ gen⁹ victo-
rie ē nũq̄ʒ hoſti ceſſiſſe. Illis virginibus tã
tũmodo aureola debet̃ que ꝓpoſitũ habue-
rũt virginitatẽ perpetuo ꝯſeruãdi. Quis h'
ꝓpoſitũ fuerit interruptũ: integritate tñ car
nis manente dũmodo in fine vite inueniã
tur ad primũ ꝓpoſitũ rediſſe: qꝛ virginitas
mentis recupari põt. ſed non virgitas car
nis. Si autẽ aliqua ſit virgo carne/ que ſi
ꝓpoſitũ nõ habuit perpetuo virginitatem
ſuandi. nõ eſt tamẽ dubiũ q̄n habitura ſit
ſpeciale gaudiũ de incorruptione corporis
ſup eſſentiale gaudiũ. Sicut etiã innocen
tes de hoc gaudebũt ꝙ immunes a pecca-
to fuerunt/ quis peccandi oportunitatẽ
non habuerint. Nota aliq̄ poteſt corrũpi
carne. nec tñ aureolã amittit ſicut illa que
violenter opprimitur. Vñ dixit lucia: Si
inuitã me corruperis merces mihi duplica
bitur ad coronã. quod nõ eſt intelligendũ
de aureola duplicata. ſʒ q̄a premiũ duplex
reportabit. Vnũ de virgitate cuſtodiata
ꝛ aliud pro iniuria quã paſſa. Sciendum
inſuper ꝙ virginibus debetur fructus cen
teſimus: ꝛ hoc quia celeſtẽ vitã ducũt/ que
ſignificatur per centũ. qꝛ numerus ille de
leua tranſit ad dextram. Viduis ꝟo debet̃
fructus ſexageſimus quia tales exercere ſe
debent in operibus miſericordie que ſigni
ficantur ꝑ. lx. Cõiugatis aũt debet̃ fruct⁹
triceſimus: quia talibus ſufficit implere de
calogũ trinitatis Ex ductu eñ trinarij i de
nariũ fiunt triginta. Vñ verſus Cuʒ ſexa
geſimuʒ fructuʒ capiãt viduati Triceſim⁹
dabitur vxorib⁹ aſſociatis Virgine dabit̃
cẽteſim⁹ integritati. Aureola tertia eſt pre-
dicatoꝝ. qꝛ ꝑfectiſſima victoria obtinet̃ ꝯ
dyabolũ qñ aliq̄s non ſoluʒ diabolo ipu
gnãti cedit. ſʒ etiã eũ de regno ipi⁹ expellit
ꝛ nõ ſolũ a ſe. ſed etiam ab alijs. Nec etiam
dicendũ/ vt q̄dam volebant/ ꝙ aureola pre
dicatoꝝ debeat̃ prelatis tñmodo. q̄bus cõ
petit ex officio predicare ꝛ docere. ſʒ q̄buſ-
cũq̄ʒ q̄ exercẽt actũ iſtũ licite. Prelatis autẽ
nõ debet̃ hec aureola: quis habeãt officiũ
predicandi/ niſi actu predicent quia aure-
ola non debetur habitui ſed actui pugne.
ſm illḋ apl'i nõ coronabit̃ niſi q̄ legittime
ꝯtauerit Notãdũq̄ʒ ꝙ p̄dicare ꝛ docere cũ
ſint act⁹ mie int̃ ſpũales elemoſinas ꝯputãt̃

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Enumeratio celeſtiū gaudioꝝ.
Capitulum XXX.

Ultimo celoꝝ gaudia ſub epilogo
numeremus. nō quidem ſingula
generꝝ: ſꝫ genera ſingulorꝝ. Tot ei
ſūt gaudia ꝑticlaria q̄ q̄libet habet in ſe vl
in alijs: ꝙ ea ſolius dei noticia cōprehēdit
ꝛ illi quos ſumma ſapia voluerit ea ſcire.
Tm̄ ei gaudebit q̄ſq̄ꝫ de bono alterius q̄ꝫ/
tū de bono ꝓprio. Qd̄ tm̄ nō eſt intelligēdū
de intentōe gaudij: ſꝫ de nūero gaudiorū.
Tot igit̄ ꝛ tanta ſūt ibi gaudia. ꝙ oēs ariſ
metrici hꝰ mūdi nō poſſent ea numerare.
oēs geometri nō poſſent ea menſurare. oēſ
grāmatici. dyaletici ꝛ rhetorici nō poſſēt
ea ſermonibus explicare. q꞉ qd̄ ocl's nō vi
dit: nec auriſ. ꝛc̄ Gaudebūt igit̄ ſci ſup̄ ſe ō
dei viſione. infra ſe de celi. ꝛ aliarū creatu-
rarū corꝑaliū pulchritudie. intra ſe de cor
poris ꝛ aīe glorificatōe. Extra ſe: de angelo
rū ꝛ hoim aſſociatōe. Deus oēs ſenſus ſpi
rituales ineffabili delcātōe reficiet. cū ipſe
obiectū oīꝫ ſēſuū ſpūaliū ſit futurꝰ. erit nāq̄ꝫ
deꝰ ſpeculū viſui. cythara auditui: mel gu
ſtui. flos tactui. ibi erit cādor lucis eſtiual'
amenitas vernalis. habūdātia autūnaliſ
requies hyemalis. ibi teſte augꝰ. fulget qd̄
nō capit locus. ſonat qd̄ nō capit tempus.
olet qd̄ nō ſperget flatus. ſapit qd̄ non mi-
nuit edacitas. ibi heret qd̄ nō diuellet ſoci
etas. ibi ſicut ait auguſtinus/ deꝰ ſine fine
videbitur. ſine faſtidio amabit̄. ſine fatiga
tōe laudabit̄. Ibi videbit̄ ſtulticia. ſalomo
nis ſapia. ibi eēt deformitas. pulchritudo
abſolonis. ibi eēt tarditas velocitas aſabe
lis. ibi debilitas iudicaret̄ fortitudo ſāp-
ſonis. ibi eēt mortalitas longa vita matu/
ſale. ibi pauptas eēt regnū auguſti. ibi ſm
aug. nihil obē. nihil deē nihil effluit nihil
ɔfluit. nihl'ē extra qd̄ appetat̄ nihil itra qd̄
faſtidiat̄. Ibi ſm Bernar. Deus erit rōni
plenitudo lucis. volūtati multitudo pacꝭ
memorie ɔtinuatio eternitatis. Augꝰ. i li
bro de corpis ꝛ aīe miſera vita dicit. O ca
ro illam vitā amplecti debueras. vbi vita
ſine morte. iuuentꝰ: ſine ſenectute. vbi lux
ſine tenebris. vbi gaudiū ſine triſticia. v-
bi pax ſine diſcordia. vbi volūtas ſine in-
iuria. vbi regnū ſine ɔmutatōe. Bernardꝰ
Merces ſctōꝝ tam magna eſt: ꝙ non pōt
menſurari: tam mlta ꝙ nō pōt nūerari. tā
copioſa ꝙ nō pōt finiri. tā precioſa ꝙ n̄ po
teſt eſtimari Auguſtinꝰ. Id qd̄ ꝓmittit de
us: fide nō capit̄. ſpe nō attingit̄. charitate
non ɔprehendit̄. deſideria ꝛ vota trāſcen
dit. Acquiri pōt. eſtimari nō poteſt. ꝓmia
non deficiunt. Ibi nihil qd̄ amat̄ deerit.
ibi nihil deſiderat̄ qd̄ non aſſit. Illa btitu
do (ſic ait augꝰ) i duobꝰ ɔſiſtit. ſ. i nccāria
p̄ntia ois boni. ꝛ in neceſſaria abſētia ois
mali. De iſta glā: ſic loquit̄ auguſtinus O
vita vitalis. dulcis ꝛ amabilis. ꝛ ſemꝑ me
morialis. vbi ſūma ſecuritas. ſecura tran
quillitas. trāquilla iocūditas. iocūda feli-
citas. felix eternitas. eterna beatitudo. cui
ſine fine viſio atq̄ꝫ laudatio deus. Ibi af-
fluentia diuiciarū: ꝛ influentia deliciarū
ꝛ ɔfluentia bonoꝝ. Deniq̄ꝫ de gaudijs ce-
leſtibus nota verſus Mens cognoſcēdo
dotatur amore fruendo. Eſt ſubtile citum
clarū corpus patiens nil. Corpa ſcōꝝ. ci-
ta. libera. fortia. ſana. Pulchra voluptatiſ
plena. ſed abſq̄ꝫ pati Senſus. amicicia. cō
cordia. plena poteſtas Pax ſecura deus ꝛ
gaudia ſunt aīabus. Gaudia. pax. requieſ
liber ꝛ ſecura iuuentus. Nō peccat ſapiēs.
ſanus. diues. redolens. laus. Aureolam
martir. doctor. virgoq̄ꝫ meretur. Fructus
centenus: ſexagenuſq̄ꝫ tricenus. Uirgini-
bus viduis ꝛ coniugibus tribuetur.
Ex omnibꝰ p̄miſſis collige: quedā gaudia
ſolum ſpectare ad animā. quedam ad cor-
pus. q̄daꝫ ad coniunctum. q̄ tn̄ felici fine
quiſq̄ꝫ beatus ſm merita recipiat ſine fine
Amen.

Explicit liber vltimus huius compēdij

Deo gratias